

Uien magazine

**ONAFHANKELIJK
RASONDERZOEK**
Voor advies op maat

INNOVATIES IN DE UIENTEELT
De spotsprayer

HET VERLIES VAN VYDATE
Wat betekent dit voor de
uienteelt op zand?

Uien Magazine

2023-2024

Leading in Allium, inspired by you.

De Groot
en Slot

PARTNERS IN ALLIUM

De Groot en Slot B.V.

Westelijke Randweg 1
1721 CH Broek op Langedijk
Nederland

T +31 (0)226 33 12 00

E info@degrootenslot.nl

www.degrootenslot.nl

Voor inlichtingen en advies kunt u
onderstaande medewerkers raadplegen:

Bart Schriever (Verkoop leider Benelux)
M (+31) (0)625 640 315
E b.schriever@degrootenslot.nl

Wendy Hilhorst (Accountmanager)
M (+31) (0)611 087 176
E w.hilhorst@degrootenslot.nl

Tom Langenberg (Accountmanager)
M (+31) (0)646 258 634
E t.langenberg@degrootenslot.nl

Peter Vroegindeweyj (Accountmanager)
M (+31) (0)621 819 337
E p.vroegindeweyj@degrootenslot.nl

Rinus Struik (Accountmanager)
M (+31) (0)653 264 313
E r.struik@degrootenslot.nl

Lynette Verweel (Accountmanager)
M (+31) (0)646 353 149
E l.verweel@degrootenslot.nl

Arjan van Ramshorst (Accountmanager)
M (+31) (0)619 074 904
E a.vanramshorst@degrootenslot.nl

Evert Van Crombrugge (Accountmanager)
T (+32) (0)472 037 819
E e.vancrombrugge@degrootenslot.nl

Verkoop binnendienst

T (+31) (0)226 331 271 / 331 241
E sales@degrootenslot.nl

Scan de QR-code voor de meest actuele gebiedsindeling.

Volg De Groot en Slot:

www.instagram.com/degrootenslot

www.facebook.com/degrootenslot

www.x.com/degrootenslot

Of schrijf je in voor de digitale nieuwsbrief
via www.degrootenslot.nl.

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen en/of illustraties is uitsluitend toegestaan na toestemming van de uitgever. De redactie noch de uitgever aanvaardt enige verantwoordelijkheid voor eventuele schade die kan ontstaan door gebruikmaking van gegevens uit dit blad.

Inhoudsopgave

- 03 Voorwoord
- 04 Verbeterde priming voor uienzaad: De Groot en Slot en Bejo introduceren B-Mox®
- 06 Onafhankelijk rassenonderzoek: Voor advies op maat
- 08 Uienteelt in België: Kansen en uitdagingen
- 10 Innovaties in de uienteelt: De spotsprayer
- 12 Terugblik plantuien kennisdag: Kennis delen is optimaal (plant)uien telen
- 13 Assortiment plantuien - Quality inside
- 14 Assortiment 2023 - 2024 Bejo / De Groot en Slot
- 16 Dripirrigatie/fertigatie: De nieuwe teeltmethode in de Benelux?
- 19 Mooie successen na zes jaar Uireka: Op naar een toekomstbestendige uienteelt
- 20 Bas van den Hemel, nieuwe directeur De Groot en Slot: Er zit veel passie, kennis en kunde in de organisatie
- 21 FlevoTrade experimenteert met transplant op lint: Zaaiuien vervroegd op de markt brengen
- 22 Column Gijsbrecht Gunter - Wereldwijd Hollandse uien eten: Zonde of zegen?
- 23 De Groot en Slot Foundation: Uienproject in Rwanda
- 24 4x Jan aan het woord: Wat zijn de ervaringen met biostimulanten?
- 26 Wat betekent het verlies van Vydate voor de uienteelt op zand? Telers op zand laten zich niet zomaar tegenhouden
- 30 Twee telers aan het woord: Zaaïen in mei geeft prei
- 31 Gluren bij de Buren: Het Verenigd Koninkrijk
- 32 Innoveren bij De Groot en Slot: De innovaties op een rij
- 34 Tijd voor een feestje: 50 jaar Uien magazine!

**De Groot
en Slot**

De Groot en Slot B.V.

Bezoekadres

Westelijke Randweg 1
1721 CH Broek op Langedijk
Nederland

Postadres

Postbus 28
1720 AA Broek op Langedijk
Nederland

T +31(0)226 33 12 00

E info@degrootenslot.nl

www.degrootenslot.nl

Colofon

Redactie:

Yolanda Voster
Christel Bruin
Bart Schriever
Evert van Crombrugge
Lynette Verweel
Peter Vroegindewei

Eindredactie:

Annemarie Gerbrandy (Klare Taal)
Yolanda Voster

Vormgeving:

Rianne Duursma

Drukwerk:

Drukkerij Proja, Hoofddorp

Voorwoord

(U)innoveren. Dat gebeurt veel in de sector. Als ik zie welke innovaties elk jaar plaatsvinden op gebieden als teelt, mechanisatie en verwerking, maar ook intern op ons bedrijf, dan zijn dat een heleboel innovaties bij elkaar. Soms gedreven door veranderende wetgeving; soms omdat iemand denkt: 'dat kan net even beter of handiger'.

Innoveren kun je leren, maar van innoveren leer je ook. Als je stil staat ga je achteruit, hoewel niet elke innovatie direct een vooruitgang is. Daarom moet je innovaties na afloop evalueren, om te kijken of en hoe het beter kan als niet het gewenste resultaat wordt bereikt. Belangrijk hierbij is om het gezonde boerenverstand te gebruiken en te kijken welke innovaties bij u en uw bedrijf passen.

In deze editie van het Uien magazine komt innoveren veelvuldig aan bod. Deze innovaties zijn misschien niet direct voor iedereen nieuw, maar ze geven zeker voldoende stof tot nadenken. Wie weet denkt u wel: 'dat kan ik ook of misschien nog net iets beter'.

Verder blikken we terug op het verleden, want dit magazine bestaat alweer 50 jaar. We maken kennis met de DGS Foundation en de uitdagingen die werden aangetroffen bij een uienproject in Rwanda. We kijken ook iets dichterbij huis en vertellen over de uienteelt in het Verenigd Koninkrijk. Bovendien stellen we onze nieuwe directeur Bas van den Hemel voor.

Hopelijk kunnen we u met deze editie van het Uien magazine weer inspireren. Zoals u ons jaar in jaar uit inspireert. Onze slogan is niet voor niets: 'Leading in Allium, inspired by you'.

Veel leesplezier toegewenst!

Namens het verkoopteam van De Groot en Slot,

Bart Schriever

Verkoopleider Benelux

Verbeterde priming voor uienzaad:

De Groot en Slot en Bejo introduceren B-Mox®

Voor een gezond en uniform gewas is het belangrijk dat jonge planten een sterke start krijgen. Daarom hebben onderzoekers en specialisten van Bejo de innovatieve zaadverrijkende technologie B-Mox® voor uienzaad ontwikkeld: een verbeterde priming gecombineerd met een optimale coating.

B-Mox® is gebaseerd op nieuwe technologie en maakt de kiemplant krachtiger, waardoor de groei in het vroegste stadium wordt gestimuleerd en de plant robuuster wordt. Gedurende de gehele groeiperiode vertonen planten een verhoogde stresstolerantie en een betere algehele gezondheid door een sterker ontwikkeld wortelgestel. Dat betekent voor de teler minder risico's in de kwetsbare vroege groeifase van de plant, stressbestendigere planten en hogere opbrengsten.

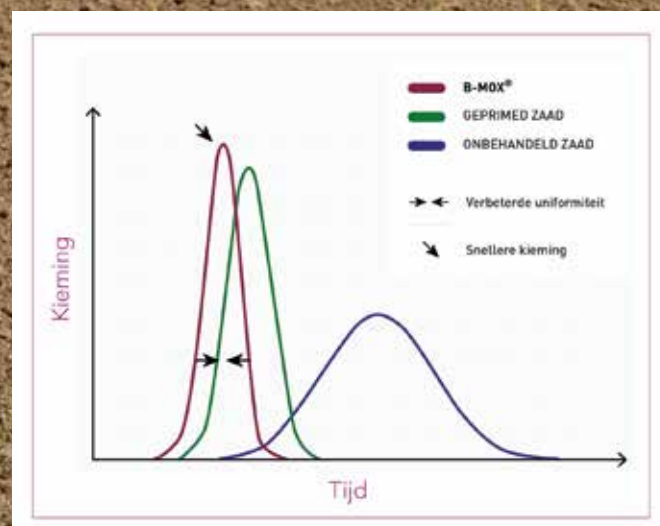
Bejo introduceerde in 2017 B-Mox® technologie voor wortelen. Veel worteltelers hebben al ervaring met de voordelen hiervan ten opzichte van niet-geprimeerd zaad. De wortelen ontwikkelen zich sterker en uniformer en leveren bij de oogst een verbeterende opbrengst. Vanaf het uienzeizoen 2023-2024 wordt ook al het geprimeerde uienzaad van De Groot en Slot en Bejo standaard voorzien van B-Mox® verbeterde priming. De innovatie is SKAL-gecertificeerd en dus ook geschikt voor de biologische uienteelt.

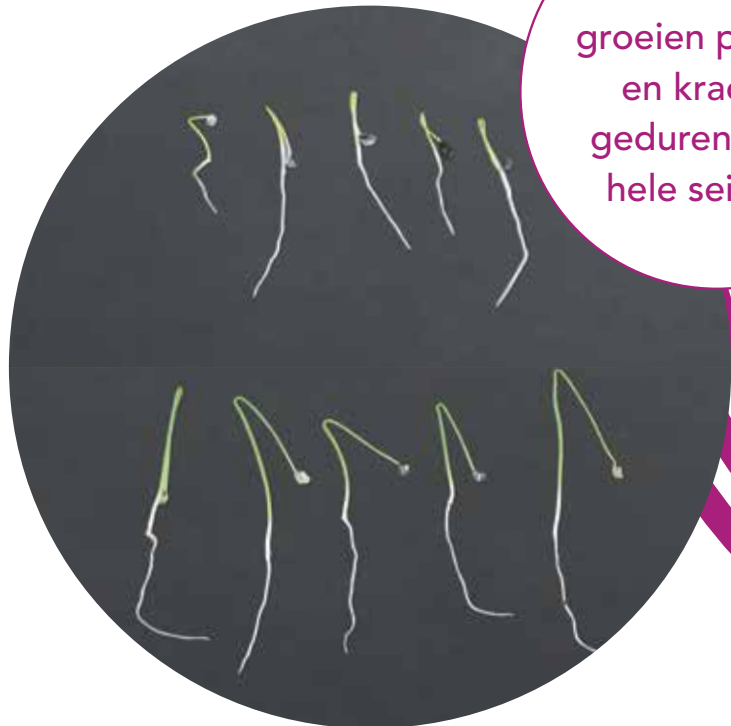
Verzoek vanuit verkoop

Liesbeth van der Heijden, Senior Researcher bij de afdeling Seed Technology van Bejo, leidde het B-Mox® uienproject. Zij is enthousiast over het product. „De B-Mox® technologie is speciaal ontwikkeld voor moderne teeltmethodes waarbij de nadruk wordt gelegd op een sterke plant die minder gevoelig is voor stress. We zijn er trots op dat we nu uien kunnen toevoegen aan ons B-Mox® assortiment, naast wortelen en wortelpeterselie.”

Het verzoek van B-Mox® voor uienzaad komt vanuit de verkoop, aldus Van der Heijden. Het product is onderscheidend in de markt, zegt de onderzoeker. „Je start zo'n traject met het interviewen van mensen. Wat zijn de wensen, wat zijn de verwachtingen? Daaruit kwam naar voren dat wortelgroei, uniforme kieming en versnelde kieming bovenaan het wensenlijstje stonden. Naar aanleiding van die wensen hebben we testmethoden ontwikkeld. Je begint in het laboratorium met een breed scala aan ideeën en uiteindelijk houd je een handjevol mogelijkheden over. Daarmee ga je het veld in om proeven te doen.”

'Het product is onderscheidend in de markt'

'Gewassen
groeien prachtig
en krachtig
gedurende het
hele seizoen'

Proeven in Europa

Die proeven zijn uitgevoerd in Nederland, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk. Er zijn vijf jaar lang verschillende rassen bij verschillende telers beproefd. Bij de beoordeling van de proeven waren onderzoek, veredeling, maar vooral ook verkoop betrokken, zegt Van der Heijden. „Verkoop heeft een bepalende rol in het onderzoek gehad, omdat de vraag bij hen vandaan kwam. We hebben veel veldproeven gedaan, veel geteld, veel de opkomst gemeten. Gezamenlijk kom je tot dezelfde voorkeur voor een behandeling. Die blijf je herhalen tot je zeker weet dat je op de goede weg zit.”

De veldproeven zijn voor een deel in de coronaperiode uitgevoerd, waardoor Nederlandse onderzoekers niet naar Denemarken en het Verenigd Koninkrijk konden afreizen. „Daar zijn de beoordelingen door de lokale mensen uitgevoerd”, aldus de onderzoeker. „Die hadden de voorkeur voor dezelfde behandelingen als wij in Nederland. Het onderzoek is ook tijdens de coronapandemie voortvarend verlopen. Wij zijn er blij mee dat we B-Mox® nu ook voor uienzaad in de markt kunnen zetten. We hopen meer klanten over de streep te trekken hiervoor te kiezen.”

Succesvolle resultaten

Accountmanager Tom Langenberg van De Groot en Slot en Joost Litjens, Senior National Sales Representative bij Bejo, waren nauw betrokken bij de proeven in Nederland en zijn positief over de uitkomsten. „In de meerjarige proeven met B-Mox® heb ik een succesvol resultaat gezien”, aldus Langenberg. „Op de proefvelden hebben we verschillende technologieën met elkaar vergeleken en tijdens onafhankelijke zichtbeoordelingen kwam B-Mox® iedere keer weer positief naar voren.”

Joost Litjens: „Ik ben erg positief over de proeven die ik op onze velden heb gezien. B-Mox® helpt de planten al in het vroege groeistadium bij de ontwikkeling van een sterke plant met een goed wortelgestel. Hier heeft het gewas tot aan de oogst profijt van. Met als resultaat een gezonder gewas en een uniform eindproduct.”

Beheersing bedrijfsrisico's

Henrik Jørgensen, Sales Manager bij SeedCom, was nauw betrokken bij de proeven in Denemarken. Hij is enthousiast over de proeven die hij heeft gezien in de eigen velden en bij klanten. „Gewassen groeien prachtig en krachtig gedurende het hele seizoen, wat resulteert in een hogere opbrengst in vergelijking met gewassen die worden geteeld uit ongeprimeerd zaad. B-Mox® helpt de planten al vroeg in het groeistadium bij de ontwikkeling van een goed wortelgestel. Hier heeft het gewas tot aan de oogst profijt van. Dat zijn echt mooie resultaten. Ik ben blij dat we onze klanten met B-Mox® verder kunnen helpen in de verbetering van oogsten en beheersing van bedrijfsrisico's.”

Potentie andere gewassen

Onderzoeker Liesbeth van der Heijden ziet op langere termijn tevens potentie voor andere gewassen. „We hebben ook al een verzoek voor B-Mox® in selderij gekregen. Ons onderzoek gaat door. Met het wegvallen van gewasbeschermingsmiddelen neemt de interesse voor goed kiemend zaad toe. Er zijn voldoende mogelijkheden voor deze ontwikkeling.”

Bejo Seed Technology

Zaadtechnologisch onderzoek vormt een belangrijk onderdeel van de activiteiten van Bejo. De onderzoekers van het Seed Pathology Department zorgen ervoor dat telers met gezond zaad van start gaan. De specialisten van het Physiology Department bewaken en verbeteren de intrinsieke kwaliteit van de Bejo-zaden. De B-Mox® zaadverrijkende technologie is een van de innovatieve resultaten uit de onderzoeksprogramma's op het gebied van zaadtechnologie om de beste kwaliteit voor telers te leveren.

'Eigen
proefvelden
in groeiende
uienteelt-
gebieden'

Onafhankelijk rassenonderzoek:

Voor advies op maat

Waar moet rassenonderzoek aan voldoen om het zo dicht mogelijk bij de eisen van teler te laten aansluiten? Om op deze vraag een antwoord te krijgen, legde De Groot en Slot in 2023 voor het eerst op twee locaties proeven aan, om in deze regio's met telers kennis te delen voor een advies op maat.

Rassenonderzoek is een onderwerp waar lang over gepraat en gediscussieerd kan worden. Ook in 2023 zijn er weer op grote schaal rassenproeven in Nederland en België aangelegd door verschillende organisaties. Het verkoopteam van De Groot en Slot houdt zich hier maar al te graag mee bezig.

Juiste rassenkeuze maken

Al een aantal jaar op rij rooit het verkoopteam van De Groot en Slot veel proeven met de hand bij telers om verschillen tussen rassen op hetzelfde perceel in beeld te brengen. Niet alleen de bruto kilo's worden bepaald, ook vindt er in februari altijd een beoordeling plaats om te kunnen bepalen wat het netto rendement voor de teler is. Telers krijgen persoonlijk de resultaten teruggekoppeld, zodat dit hen helpt bij het maken van de juiste rassenkeuze, passend bij de eigen grondsoort en het teeltdoel.

Een nadeel hierbij kan zijn dat de monsters pas later in het seizoen beoordeeld worden en de teler graag eerder zijn of haar rassenkeuze

maakt. Nu wil het moment van afleveren per seizoen per teler verschillen, net zoals dit ook geldt voor de beoordeling van rassen op verschillende momenten van uitschuren. Openbaar rassenonderzoek is soms minder goed te vergelijken met de situatie van de teler. Hierdoor kan het iets lastiger zijn om aan cijfers te komen die bruikbaar zijn voor het maken van de juiste rassenkeuze.

Eigen proefvelden

'Omdat we het altijd al zo doen' is voor het team van De Groot en Slot geen reden om geen wijzigingen aan te brengen in de manier waarop er rassenproeven worden uitgevoerd. Het bedrijf is graag innovatief bezig. Zo is het idee ontstaan om in 2023 eigen proefvelden aan te leggen in en voor verschillende uientelende regio's: op het zand in het Drentse Wachtum en Limburgse Nederweert. Dit zijn twee locaties in groeiende uienteeltgebieden. Hier zijn in augustus succesvolle demomiddagen gehouden, waarbij telers de gelegenheid kregen om de proefvelden te bezoeken met een begeleide rondleiding.

Onafhankelijk onderzoek is een belangrijke eis. Om deze reden zijn Verify uit Zwaagdijk en HLB uit Wijster, twee agrarische onderzoekscentra, gevraagd het onderzoek uit te voeren. Zij hebben beide een locatie met de rassenproef in beheer. In het bewaarstadium vinden op verschillende

momenten beoordelingen plaats (korte, middenlange of lange bewaring). Tijdens deze beoordelingen worden ook eigenschappen zoals hardheid, huidvastheid, kleur en spruitrust bepaald. Deze resultaten worden met telers in de betreffende regio's gedeeld, zodat zij een rassenadvies krijgen dat past bij de eigen grondsoort.

In 2024 zal het aantal onafhankelijke demovelden van De Groot en Slot uitgebreid worden om telers van nog betere adviezen te voorzien. Zo zal er voor elke grondsoort en regio een advies op maat beschikbaar zijn waarin naar voren komt welke rassen het beste presteren op de betreffende grondsoort. Wilt u meer informatie over de onafhankelijke rassenproeven en de resultaten hiervan? Neem hiervoor contact op met uw accountmanager.

In de onderstaande tabel zijn de resultaten in tonnen per hectare weergegeven. In de rassenproef zijn naast de rassen van De Groot en Slot de vijf meest voorkomende rassen (in de regio) van andere zaadhuizen gebruikt. De bruto kilo's in Wachstum zijn bepaald door gehele zwaden uien te wegen.

Wachstum: zand dalgrond

Rasnaam	Ton/Ha
Hyfive	89,905
Hybound	88,042
Hyway	88,042
Hypark	86,011
Ras 1	83,132
Ras 3	82,624
Ras 5	81,270
Ras 4	80,593
Hyroad	80,423
Ras 2	79,915

Nederweert: dekzand

Rasnaam	Ton/Ha
Hybound	98,251
Hyroad	96,790
Hyfive	92,433
Hypark	89,736
Hyway	89,692
Ras 4	85,467
Ras 2	84,564
Ras 5	81,046
Ras 3	80,867
Ras 1	80,590

* De rassenproef is uitgevoerd door HLB (Wachstum) en Vertify (Nederweert) in opdracht van De Groot en Slot

'Kennis delen met telers voor een advies op maat'

Uienteelt in België:

Kansen en uitdagingen

De uienteelt in België heeft de laatste jaren een sterke groei gekend, met een areaalgroei naar 5.000 ha. Er zijn kansen maar zeker ook uitdagingen voor een verdere ontwikkeling van de teelt. Drie Belgische dealers van De Groot en Slot (DGS) geven hun visie op de trends in de Belgische markt en de rol van de Hy-rassen in dit verhaal.

Peter Bodyn - Agri-Tech

Hoe zien jullie de Belgische markt verder ontwikkelen?

„Binnen de Belgische markt verwachten wij de komende jaren een gestage groei. Deze zal zich vooral situeren op de leemgronden in het zuiden van het land, waar nog veel maagdelijke uiengronden zijn, en in het westen, waar zowel mogelijkheden liggen voor de versmarkt als telen voor de industrie. Volgens ons liggen de grootste kansen voor de teelt aan het einde van het seizoen. De afluand markt raakt snel verzadigd, terwijl ook het aanbod in de eerste maanden meer dan voldoende is. De kunst zit 'm in het afleveren van een kwaliteitsvolle ui in de maanden maart-april-mei. Rassenkeuze is hierbij van cruciaal belang, maar ook de bewaarstrategie vormt een uitdaging om in deze periode een kwalitatief goed product af te leveren.“

Wat zijn de uitdagingen?

„Vandaag is bij veel telers de bewaarinfrastructuur nog niet optimaal om een dergelijke periode te overbruggen. Anderzijds merken we ook dat de kwaliteit van het geoogste product soms ondermaats is. Dit kan diverse oorzaken hebben, zoals droogte, vaak in combinatie met zware tripsaantasting. Dat kan tot serieuze opbrengstverliezen leiden. Zulke uien zijn ook gevoeliger voor schotvorming in de bewaring. Daarnaast zien we dat Fusarium de laatste jaren meer voorkomt in Vlaanderen.“

'Hy-rassen zijn gekend vanwege hun sterke wortelgestel'

Welke rol kunnen de Hy-rassen van DGS hierin spelen?

„Het rassenaanbod van DGS is ruim, met mogelijkheden voor elke afzetmarkt en elk teeltdoel. Zowel in het vroege als late segment bestaan er diverse rassen die geschikt zijn voor de lange bewaring. Bovendien zijn er rassen beschikbaar met een tolerantie voor Fusarium, zoals Hysky en Hygate. Het zaaien van een dergelijk ras reduceert de kans op verminderde kwaliteit door hoge percentages tarra. Verder rassenonderzoek en veredeling naar toleranties tegen hitte, ziekten en plagen blijven nodig, om een antwoord te vinden op die uitdagingen.“

Hoe laten jullie telers kennismaken met de rassen van DGS?

„Wij zaaien elk jaar een proefveld in met diverse uienrassen van verschillende zaadhuizen. De opbrengsten van die rassen worden bepaald en in de wintermaanden met onze telers gedeeld. Op basis van deze resultaten kan een doordachte rassenkeuze worden gemaakt. Ook het intensieve contact met en begeleiding van telers door het seizoen heen maakt het makkelijk om samen met hen het DGS-ras te kiezen dat het beste bij hen past.“

Ignace Carron – Sanac

Hoe zien jullie de Belgische markt verder ontwikkelen?

„Dankzij de goede prijzen voor uien die we ook in 2023 aanhouden, zullen er nog boeren starten met de teelt van uien. Deze prijzen zijn voornamelijk te danken aan het natte voorjaar en de late en moeilijke zaaiperiode, met productieverlies tot gevolg. Dit kan voor telers die willen starten of uitbreiden een vertekend beeld geven van de prijsvorming en de invloed van het areaal op de handel. Maar, er zijn zeker kansen voor uientelers. De groeiende wereldbevolking vraagt immers meer uien en door klimaatverandering komen misoogsten vaker voor.“

Wat zijn de uitdagingen?

„De grootste uitdaging blijft de teelt op zich. Klimaat en wetgeving maken het telen alsmat moeilijker. Ook waterbeschikbaarheid is in veel regio's een probleem. Voldoende water voor beregenen en irrigatie vraagt om investeringen. De voorbije jaren hebben geleerd dat dripirrigatie daar een belangrijk steentje aan kan bijdragen. Ook een teveel aan water kan een uitdaging zijn. Een nat voorjaar zoals in 2023 of een natte zomer zoals in 2021 bracht veel problemen met de gezondheid van het gewas en de kwaliteit van de uien met zich mee. En zonder gezonde uien geen handel.“

Welke rol kunnen de Hy-rassen van DGS hierin spelen?

„DGS heeft al jaren gezorgd voor zeer productieve rassen, zowel in het vroege segment als voor de lange bewaring. Het bedrijf is sterk bezig met selectie richting ziekte tolerantie en misschien hebben ze ook al ideeën richting tripstolerantie, naar analogie met luisresistentie in sla.“

Hoe positioneren jullie de rassen van DGS in de markt?

„Bij onze klanten zien wij de uien geladen tegen eind maart. Weinig telers bewaren tot mei of juni. De uien van DGS passen perfect in dit segment en zijn hiervoor gemiddeld gezien de meest productieve rassen op de markt. Met de komst van Hysinger/Hytune komen daar voor de vroege leveringen nog enkele tonnen/ha bij. Hyfive en Hyroad gaan dan weer de concurrentie aan met concurrerende extra lange bewaarrassen. Zo kan DGS een oplossing bieden voor elke uienteler.“

Hoe laten jullie telers kennismaken met de rassen van DGS?

„Via onze vertegenwoordigers en teeltopvolging gaat nieuwe informatie naar onze klanten. Nieuwe ontwikkelingen in rassen worden ook aan onze klanten getoond. Open velddagen zijn daarin belangrijk, omdat je op het veld echt kan laten zien wat een ras aankan en wat de verschillen zijn met andere rassen. Verder houden we regelmatig wintervergaderingen voor de klanten, waarbij alle nieuwe ontwikkelingen worden toegelicht.“

Joeri Jans - Agro-Sud

Hoe zien jullie de Belgische markt verder ontwikkelen?

„De uienteelt in ons werkgebied is dit jaar vrij goed geslaagd. Dit, samen met de goede prijzen van dit moment, zal de groei van de uienteelt stimuleren. Ook merken we dat nieuwe telers interesse hebben met de teelt te starten. Vooral vanuit Wallonië is de belangstelling groot. In sommige Belgische gebieden zijn de gronden nog maagdelijk voor de teelt van uien en zijn de bouwplannen minder intensief. Hierdoor spelen bodemgebonden ziekten een minder grote rol en is ook de druk van de uienvlug laag.“

Wat zijn de uitdagingen?

„Door het kleinere middelenpakket wordt onkruidbestrijding steeds moeilijker; vooral op zandgronden is het soms een gevecht tegen onkruid. We komen de bonenvlieg ook regelmatig tegen. In België zijn hier officieel geen middelen tegen erkend. Verder is het klimaat een grote uitdaging. We worden steeds vaker geconfronteerd met langere perioden van droogte of neerslag.“

Welke rol kunnen de Hy-rassen van DGS hierin spelen?

„Hy-rassen zijn gekend vanwege hun sterke wortelgestel. Dit is de basis voor een geslaagde teelt. Hoe beter de wortels, hoe minder last de ui van eventuele droogte heeft. Verder kan een ui met een sterk wortelgestel er ook beter tegen als we eens wat steviger moeten doorspuiten met herbiciden. Naar de bonenvlieg toe is een snelle opkomst en vlotte jeugdgroei belangrijk. Geprimed zaad is hier in het voordeel.“

Hoe positioneren jullie de rassen van DGS in de markt?

„Als vroege ui adviseren wij vooral Hybound, die altijd een goede opbrengst geeft en zeer huidvast is. Vanwege deze huidvastheid is het ras ook heel geschikt voor telers die veel met drijfmest werken. Hybound is eigenlijk een passe-partout. Het ras kan op alle gronden worden ingezet en stelt nooit teleur. Als bewaarui adviseren we vooral Hyfive. Dit ras geeft goede kilo's, gecombineerd met een goede kwaliteit. Hyfive is een harde ui en daardoor geschikt voor de langere bewaring. Voor telers met percelen waar geen beregening mogelijk is, adviseren we Hystore. Dit ras heeft het sterkste wortelgestel.“

Hoe laten jullie telers kennismaken met de rassen van DGS?

„We proberen elk jaar samen met een teler ergens een demoveldje aan te leggen. Dit jaar hadden we in Wallonië een demo ingericht. Die is vrij succesvol bezocht door een veertigtal Waalse telers.“

Innovaties in de uienteelt:

De spotsprayer

De Groot en Slot volgt innovaties op de voet en blijft graag op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen in de sector. Het afgelopen teeltseizoen werd de spotsprayer in veel uienpercelen 'gespot', voornamelijk om aardappelopslag te bestrijden. Het bedrijf Doorgrond.nl importeert de Zwitserse machine, die met behulp van algoritmes onkruiden en opslag herkent in diverse gewassen. De Groot en Slot nodigde het bedrijf op diverse demo's uit om uitleg te geven over de werking van de machine. Uien magazine vroeg twee loonwerkers om hun ervaringen te delen.

Profytodsd - Loonbedrijf in Emmeloord

Profytodsd schafte in 2022 als eerste loonbedrijf in Nederland de EcoRobotix aan. Volgens Douwe Dijkstra en Frans van Egmond zag het bedrijf kansen in het spotspray systeem. „We vinden het belangrijk bij te blijven met de nieuwste toepassingen en technieken, zodat we deze aan onze klanten kunnen aanbieden.”

In het begin was het voor Profytodsd wel even wennen, omdat de ervaring bij dealers op dat moment nog ontbrak. De software is inmiddels verbeterd en daarmee ook de resultaten. Het bedrijf heeft de machine in het afgelopen seizoen vooral ingezet voor aardappelopslag in uien en bieten. „Met de machine wordt veel tijd bespaard en in de meeste gevallen werkt deze net zo nauwkeurig als met de hand stippen”, aldus Dijkstra.

Om die reden is de machine ook in diverse gewassen ingezet tegen onkruid. Als voorbeeld noemt Van Egmond ridderzuring in grasland. „De late, grotere onkruiden in bijvoorbeeld percelen zaaiuien wilden slecht dood gaan. De spotsprayer pakt alleen onkruiden en omliggende uien. Deze uien worden wel geremd, maar het betreft slechts een klein percentage.”

Andere voordelen van de machine worden vooral in middelenbesparing, het minder vaak raken van het gewas, de snelheid en daarmee de capaciteit gezien. Profytodsd geeft aan dat telers ook het afgelopen seizoen verbaasd en positief waren over de inzet. „De toepassing is gewild en de vraag ernaar zal toenemen. Het middelenpakket wordt kleiner en het moment en de manier waarop een middel wordt toegepast, wordt belangrijker” vertelt Dijkstra.

Arbeid wordt schaarser en duurder. Als de EcoRobotix personeelsinzet overbodig maakt, is dat winst, aldus Van Egmond. Als nadeel noemt hij dat veel telers tegelijk willen als het onkruid groot genoeg is en het gewas nog klein. Dit is vaak een korte periode in het jaar en weersomstandigheden zoals regen en wind maken de tijd van inzet krappert. In de toekomst verwacht Profytodsd dat er ook ziektes met de machine worden herkend, waardoor deze nog breder inzetbaar zal zijn.

Maar, aldus Profytodsd, „voor een goede toepassing blijft het belangrijk om kennis en ervaring van machine en middelen te hebben, voor het beste resultaat met de minste schade aan het gewas.”

'De spotsprayer werkt net zo nauwkeurig als met de hand stippen'

Samuel Rase - Ateliers Rase in Eghezée (Wallonië/België)

Samuel Rase is eigenaar van Ateliers Rase in Eghezée, Wallonië. Dit bedrijf is dealer van landbouwmachines van het merk Grimme. Daarnaast heeft Rase een akkerbouwbedrijf, waar uien een vaste plaats in het bouwplan hebben.

In januari 2023 heeft Rase een spotsprayer van EcoRobotix aangeschaft, samen met drie andere telers en met wie hij een machinerie heeft (gezamenlijk machines aankopen en gebruiken) en hij samen de uitbating en het gebruik van de machines doet. Het idee om een spotsprayer aan te schaffen, werd geboren nadat ze in 2022 merkten dat de chicorei bij een naburige bioteler beter stond dan de chicorei bij hen. Zij redeneerden al snel dat hogere druk en remmend effect van herbiciden hier de oorzaak van waren en besloten dat het gebruik hiervan naar beneden moest.

In 2023 gingen ze voor het eerst aan de slag met de spotsprayer. Om ervaring op te doen, kozen ze ervoor de spotsprayer in het eerste jaar enkel op hun eigen percelen in te zetten. De eerste toepassingen gebeurden in de bieten en chicorei. Later in het seizoen werd de machine ook succesvol gebruikt in uien en boontjes. Daarnaast was er de ambitie om in wortelen met de spotsprayer aan de slag te gaan, maar het programma en algoritme voor wortelen kwam te laat in het seizoen, waardoor de machine dit jaar nog niet in deze teelt kon worden ingezet.

De eerste ervaringen met de spotsprayer zijn veelbelovend. Dankzij de pleksgewijze bestrijding van onkruiden werd veel minder product gebruikt. Rase berekende dat dankzij de inzet van de machine het gebruik van herbiciden met 70 procent kon worden verminderd; op sommige percelen kon wel tot 90 procent worden bespaard. Daarnaast waren de telers verrast door de grote precisie van de machine, waardoor er bijna geen gewasschade was. Deze sterke besparing op middelen en de sterke beperking van fytotoxiciteit noemen zij dan ook als grootste voordelen van de spotsprayer.

De vier telers hebben de machine dit jaar op hun eigen percelen ingezet, maar ze merken ook veel interesse bij andere telers in de buurt. Vooral voor in groenten, die toch vaak sterkere gewasreactie tonen op de gebruikte herbiciden. Er wordt nog getwijfeld of de machine vanaf het begin van de onkruidbeheersing kan worden ingezet. Momenteel zien Rase en zijn collega's de spotsprayer vooral als een oplossing om te corrigeren tegen bepaalde onkruiden die niet worden meegenomen of overblijven in het normale systeem.

Als belangrijkste nadeel van de spotsprayer wijst Rase op het rendement van de machine. Als alles goed loopt, kan met de machine een maximaal rendement van 3 ha per uur worden gerealiseerd, waardoor er een beperking is in het aantal hectares dat het apparaat aankan. Een ander nadeel is dat door het lagere rendement het product of de productmix langer in de tank

'Met de spotsprayer kan wel tot 90% worden bespaard op herbiciden'

aanwezig is. Daardoor krijgt het de kans uit te zakken en kan de effectiviteit dalen. Door het steeds smaller wordende middelenpakket verwacht Samuel Rase dat toepassingen met de spotsprayer in de toekomst sterk gaan toenemen: als de algoritmes nog preciezer worden, gaat de machine nog beter en preciezer werken. De spotsprayer zal in de toekomst ook in moeilijkere en fijnbladigere teelten, zoals wortelen, succesvol worden ingezet.

Terugblik plantuien kennisdag:

Kennis delen is optimaal (plant)uieren telen

De Groot en Slot hield op 8 juni 2023 in samenwerking met PPA, Bejo en Broer BV de plantuien kennisdag met als thema: Hoe ziet de plantuienteelt in de toekomst eruit? De vele mogelijkheden die aan bod kwamen, varieerden van de nieuwste teelttechnieken en de uitdagingen op het vlak van gewasbescherming tot het uitwisselen van de gewasstanden onderling, gedane handel en kansen in de handel van plantuien.

De ontvangst vond plaats bij PPA in Dronten met een presentatie over de activiteiten van PPA en een blik op de actuele marktsituatie. De uiteenzetting werd vervolgd door een bezoek aan een perceel tweedejaars plantuien met het ras Jetset. Het perceel was eind februari geplant (1.700 kg/ha) en was net gestart met bollen. De standdichtheid voldeed al ruimschoots aan de verwachtingen.

Toekomst

Het middagprogramma was bij Broer BV in Creil. Hier stonden presentaties, een rondleiding, een bedrijvenmarkt en perceelbezoeken van eerste- en tweedejaars plantuien op het programma. De presentaties waren in handen van verschillende sprekers. Christoffel den Herder van Ceres Horti Advice besprak de mogelijkheden over hoe toekomstbestendig plantuien te telen. Jan van Strien van PPA gaf uitleg over de eerste- en tweedejaars plantuienmarkt. Ron Spaans van Broer BV vertelde meer over Quality inside: plantuien voor de toekomst. Mark Ermers van Cebeco besprak de knelpunten in gewasbescherming: bedreiging of kans?

Het is duidelijk dat er in de toekomst minder chemische middelen beschikbaar zijn om ziekten, plagen en onkruid te bestrijden. In de presentaties kwamen hiervoor diverse oplossingen aan de orde, zodat ook in de toekomst (plant)uieren kunnen worden geteeld. Al zal dit wel om een andere manier van telen vragen: een combinatie van chemische en biologische middelen en meer gebruik van mechanisatie, zoals bijvoorbeeld schoffelen.

Processen

Tijdens de rondleiding op de productielocatie van Broer BV in Creil werd een duidelijk beeld gegeven van het hele verwerkingsproces dat de plantuitjes ondergaan. Van ontvangst naar bewaring tot het klaarmaken voor aflevering van de plantuitjes. Vaak wordt gedacht: vandaag bellen is morgen leveren. Maar goede kwaliteit afleveren duurt een aantal werkdagen. Dit werd tijdens de rondleiding dan ook meer duidelijk.

Op de bedrijvenmarkt waren verschillende bedrijven aanwezig vanuit de mechanisatie, biologische bestrijding/stimulanten, irrigatie- en fertigatiesystemen, logistieke systemen, programma's gespecialiseerd in het monitoren van teelt en nog veel meer. Tussen bezoekers en standhouders was een goede interactie en ontstonden boeiende gesprekken.

Perceelbezoeken

Voor het middagbezoek stonden twee perceelbezoeken op de planning: een perceel eerstejaars en een perceel tweedejaars plantuien. Het perceel eerstejaars plantuien stond er erg mooi bij. Voor veel bezoekers was dit een eerste kennismaking met deze teelt. Zij waren onder de indruk van de specialisatie van deze teelt en de knowhow die dit vraagt van de telers in samenwerking met Broer.

Het tweede bezoek was aan een biologisch perceel met tweedejaars plantuien, waar nogmaals de verschillen werden benadrukt met gangbare teelt. Zo was het perceel geplant op 3 maart aan 2.000 kg/ha. Bij de biologische teelt zijn meer kilo's per hectare nodig dan bij de gangbare teelt. Dit heeft te maken met de vraag vanuit de biomarkt om een sortering 50-70 mm. Verder is in de bioteelt de onkruidbestrijding een van de grote uitdagingen. Het perceel was al zeven keer geëgd met een Treffler wiedege en één keer geschoffeld.

Kennis delen

De dag werd afgesloten met een gezellige borrel en barbecue. Alle organiserende bedrijven konden niet alleen terugkijken op een geweldige dag, maar ook op een mooie samenwerking met sprekers, standhouders en niet te vergeten de bezoekers, die ervoor zorgden dat deze plantuien kennisdag zeer geslaagd was. Want informatie wordt pas kennis als je de informatie met elkaar deelt!

Assortiment plantuien: Quality inside

Troy

- Zeer hoge schiettolerantie
- Groeikrachtig en een hoge opbrengst van ronde uien
- Mooie donkergele kleur
- Geschikt voor directe afzet
- Ook beschikbaar in biologisch

Jagro

- Zeer vroege en productieve plantui
- Groeit gemakkelijk grof
- Mooie bronsgele kleur
- Geschikt voor directe afzet

Jetset

- Vroeg, productief en mooi rond
- Goede combinatie van vroegheid en huidkwaliteit
- Voor vroege exportbestemmingen en lokale markt
- Geschikt voor korte bewaring
- Ook beschikbaar in biologisch

Tarmo

- Sterk, groeikrachtig type in mid-late segment
- Hoog opbrengstpotentieel met uniforme ronde uien
- Geschikt voor lange bewaring
- Robuust type dat onder stressvolle omstandigheden goed kan groeien door een enorm wortelstelsel

Boga

- Middenvroeg, hoog productieve plantui
- Hoge resistentie tegen meeldauw met goede huidkwaliteit
- Mooie ronde ui van uitstekende kwaliteit
- Zeer geschikt voor lange bewaring
- Ook beschikbaar in biologisch

Redlander (rood, geprepareerd)

- Eerste rode hybride met hoge resistentie tegen meeldauw
- Mooie ronde uien van uitstekende kwaliteit
- Geschikt voor lange bewaring
- Alleen biologisch beschikbaar

Ras	Biologisch	Vroegheid	Opbrengst	Huid	Bewaarbaarheid	Hardheid	Schiettolerantie	Drogestofgehalte
<i>plantuien overwintering</i>								
Troy	ook biologisch	14,5	90	6,5	6,0	6,0	++	14,2
<i>plantuien geel</i>								
Forum	-	14,0	93	6,0	6,0	5,0	+	14,5
Troy	ook biologisch	13,0	98	6,5	6,0	6,0	++	14,2
Jagro	-	13,0	98	6,0	6,0	6,0	+	12,5
Jetset	ook biologisch	12,5	95	7,5	7,0	7,0	++	13,5
Stanfield	-	12,5	90	8,0	8,0	8,0	++	16,0
Corona	-	12,0	102	7,0	7,0	7,0	Prep.	13,0
Hercules	-	12,0	100	8,0	8,0	8,5	++	15,4
Tarmo	-	11,5	103	8,5	8,0	8,5	++	14,5
Carballo	-	11,0	110	8,0	8,0	8,0	Prep.	14,0
Boga	ook biologisch	11,0	105	8,0	8,0	8,0	Prep.	13,5
<i>plantuien rood</i>								
Red Light	ook biologisch	12,5	102	6,0	5,0	6,0	Prep.	12,8
Red Ray	-	11,0	107	8,0	8,0	7,0	Prep.	13,5
Redlander	alleen biologisch	11,0	102	7,0	7,5	7,0	Prep.	13,5
<i>plantuien wit</i>								
Icebear	-	10,0	104	6,0	6,0	6,0	Prep.	14,0

Elk jaar toetst de veredelingsafdeling van Bejo / De Groot en Slot al haar rassen op eigen proefvelden in Europa. Alle gegevens zijn gebaseerd op driejarige gemiddelden van deze resultaten.

Legenda

Vroegheid: 1 punt hoger is 1 week eerder oogstbaar.

Opbrengst: indexcijfer ten behoeve van onderlinge vergelijking.

Huidkwaliteit: een hoog cijfer geeft aan dat het ras een goede bewaarbaarheid heeft.

Bewaarbaarheid: een hoog cijfer geeft aan dat het ras traag tot spruitvorming overgaat.

Hardheid: een hoog cijfer geeft aan dat dit een harde ui betreft.

Schiettolerantie: + = hoge tolerantie
++ = erg hoge tolerantie, Prep. = warmte behandeld.

Drogestofgehalte: procentueel.

Bejo / De Groot en Slot:

Assortiment 2023 - 2024

VROEGE ZAAIUIEN

Hysoon

- Vroegste Rijnsburger
- Zeer geschikt voor alle gronden
- Mooie dunne nek

Hytune

- Zeer productief vroeg ras
- Ook onder droge omstandigheden een goede opbrengst door een sterk wortelgestel
- Sterker tegen pinkroot

Hybing

- Vroeg ras in het assortiment
- Mooie ronde uniforme en sterk bollende ui met een prachtige gele kleur
- Goed wortelgestel en hoog opbrengend vermogen

Hybound

- Uitstekende huidkwaliteit en goed wortelgestel
- Bijzonder goede spruitrust
- Geschikt voor lange bewaring
- Biologisch uienzaad is verkrijgbaar via Bejo

Summit

- Harde ui met mooie bol-nekverhouding
- Uitermate geschikt voor groeiachtige gronden
- Combineert vroegheid met prima bewaareigenschappen

Hysky

- Sterk tegen fusarium
- Voor middenlange bewaring
- Ronde en harde ui

Higate

- Sterk tegen fusarium
- Geschikt voor de langere bewaring
- Goede huidkwaliteit

MIDDENVROEGE ZAAIUIEN

Hypark

- Goed wortelgestel en voor alle gronden geschikt
- Mooie ronde en sterk bollende ui
- Geschikt voor lange bewaring

Hyroad

- Middenvroeg ras met uitstekende hardheid
- Zeer huidvast en mooi van kleur
- Zeer geschikt voor lange bewaring

Hytech

- Hoog opbrengend vermogen
- Goede huid en mooie gele kleur
- Prachtig rechtopstaand en sterk loof

Hyway

- Goede opbrengstpotentie
- Harde ui met een goede huid en wortelgestel
- Uitstekend geschikt voor lange bewaring

Hybelle

- Zeer productief ras
- Een harde en sterk bollende ui met goede bewaareigenschappen
- Ook onder droge groeiomstandigheden hoge opbrengsten

Hyfive

- Uitstekende huidkwaliteit
- Zeer harde ui met een heel goede spruitrust
- Zeer geschikt voor lange bewaring

Hylander

- Hoge resistentie tegen meeldauw
- Mooie ronde, uniforme uien
- Goede huid- en bewaarkwaliteit
- Biologisch uienzaad is verkrijgbaar via Bejo

Hystore

- Door sterk wortelgestel goed op droogtegevoelige gronden
- Geschikt voor lange bewaring
- Goede hardheid en huidvastheid

Hysinger

- Meest productieve ras
- Uitstekend wortelgestel
- Geschikt voor droge en zware gronden

RODE ZAAIUIEN

Red Tide

- Uitstekende opbrengst met goede bewaareigenschappen
- Buitengewoon uniform
- Middenvroeg rode hybride met goede doorkleuring
- Biologisch uienzaad is verkrijgbaar via Bejo

Redlander

- Eerste rode zaaiui met hoge resistentie tegen meeldauw
- Mooie dieprode doorkleuring
- Zeer geschikt voor de lange bewaring
- Biologisch uienzaad is verkrijgbaar via Bejo

Red Ray

- Goede opbrengstpotentie
- Goed bewaarbaar
- Geschikt voor meerdere grondsoorten

Red Baron

- Hoge opbrengst en grove maatsortering
- Bij voorkeur telen op zwaardere grond (boven 25% afslibbaar)
- Geprimed zaad geeft betere uniformiteit

ZAAISJALOTTEN

Matador

- Ronde, uniforme sjalot
- Uitstekende huidvastheid
- Zeer lang bewaarbaar

Conservor

- Zeer productief en meest lange sjalot
- Blijft door zijn lange vorm goed in de maatvoering
- Mooie sjalot voor de versmarkt en schillerij

Innovator

- Eerste meeldauwresistente zaaisjalot
- Geschikt voor zeer lange bewaring
- Type Conservor

Rasnaam	Vroegheid	Opbrengst	Huidkwaliteit	Hardheid	Lichte/koude grond < 20%	Lichte/groei krachtige grond < 30%	Zwaardere grond > 30%	Bewaring tot en met *
Hysoon**	9,0	103	8	8	++++	++	++	maart
Hytune**	8,7	109	7	7	++	+++	++++	maart
Hybing	8,7	104	6	7	+++	++++	++++	januari
Hybound	8,2	104	8	8	++++	++++	+++	juni
Summit	8,1	103	7	8	++++	++++	++	juni
Hysky	7,8	101	7	8	++	++++	++++	maart
Hygate	7,7	101	8	8	++	++++	++++	mei
Hypark	7,3	103	8	8	+++	++++	++++	juni
Hyroad	7,2	102	9	9	++++	++++	+++	juni
Hytech	7,0	104	7	7	+++	++++	++++	mei
Hyway	6,8	106	8	8	++++	++++	++++	juni
Hybelle	6,5	109	7	8	++	+++	++++	mei
Hyfive	6,3	104	9	9	++++	++++	++++	juni
Hylander	6,3	100	7	8	++	+++	++++	mei
Hystore	6,2	105	8	8	++	++++	++++	juni
Hysinger**	5,7	111	7	6	++	+++	++++	maart
Red Tide	7,5	100	8	8	+++	++++	+++	juni
Redlander	7,0	100	7	7	++++	++++	+++	mei
Red Ray	6,9	102	7	7	++	+++	++++	mei
Red Baron	6,0	104	7	6	+	+++	++++	april

Legenda

Vroegheid: 1 punt hoger is 1 week eerder oogstbaar.

Opbrengst: indexcijfer op basis van onderlinge vergelijking.

Huidkwaliteit: een hoog cijfer geeft aan dat het ras een goede bewaarbaarheid heeft.

Spruitvorming: een hoog cijfer geeft aan dat het ras traag tot spruitvorming overgaat.

Hardheid: een hoog cijfer geeft aan dat dit een harde ui betreft.

* Bewaring met buitenlucht.

** Alleen verkrijgbaar als Primed B-Mox®

Geprimed zaad wordt voortaan Primed B-Mox®

Biologisch
uienzaad is
verkrijgbaar
via Bejo

Verkoopteam

Bart Schriever (Verkoop leider Benelux)
M (+31) (0)625 640 315
E b.schriever@degrootenslot.nl

Wendy Hilhorst (Accountmanager)
M (+31) (0)611 087 176
E w.hilhorst@degrootenslot.nl

Tom Langenberg (Accountmanager)
M (+31) (0)646 258 634
E t.langenberg@degrootenslot.nl

Peter Vroegindeweij (Accountmanager)
M (+31) (0)621 819 337
E p.vroegindeweij@degrootenslot.nl

Rinus Struik (Accountmanager)
M (+31) (0)653 264 313
E r.struik@degrootenslot.nl

Lynette Verweel (Accountmanager)
M (+31) (0)646 353 149
E l.verweel@degrootenslot.nl

Arjan van Ramshorst (Accountmanager)
M (+31) (0)619 074 904
E a.vanramshorst@degrootenslot.nl

Evert Van Crombrugge (Accountmanager)
T (+32) (0)472 037 819
E e.vancrombrugge@degrootenslot.nl

Verkoop binnendienst

T ((+31) (0)226 331 271 / 331 241
E sales@degrootenslot.nl

Scan de QR-code voor de meest actuele gebiedsindeling.

Volg De Groot en Slot op:

- www.instagram.com/degrootenslot
- www.facebook.com/degrootenslot
- www.x.com/degrootenslot

PARTNERS IN ALLIUM

De Groot en Slot B.V.

Westelijke Randweg 1
1721 CH Broek op Langedijk
Nederland
T +31 (0)226 33 12 00
E info@degrootenslot.nl
www.degrootenslot.nl

Dripirrigatie/fertigatie:

De nieuwe teeltmethode in de Benelux?

Maatschap Feitsma - Uientelers in Eenum (GR)

Maatschap Feitsma in het Groningse Eenum is dit jaar voor het eerst begonnen met het aanleggen van fertigatie in een perceel van 16 hectare zaaiuien. „We willen in de uienteelt en een keer wat anders proberen. We bezochten een fertigatiebijeenkomst van Van Iperen en raakten via deze weg met hen in gesprek”, geeft zoon Eegert aan.

In een 2,25 meter bed heeft het bedrijf drie slangen gelegd na het zaaien. De grond liet het in het natte voorjaar niet toe om eerder dan 4 mei te zaaien. Een nadeel was het spitten, zegt vader Klarense, die samen met zijn broer Hijklko in de maatschap zit. „De grond bleef langer nat.” Op 5 mei trokken er flinke buien van 45 mm over het perceel van Feitsma, die voor een korst zorgden. Het perceel was nog niet volledig gezaaid en op 9 en 19 mei kwamen de volgende kansen. Later in mei is de fertigatie volledig aangesloten. „Volgend jaar willen we streven om dit gelijk na het zaaien te doen”, vertelt Klarense. „De dripslangen kunnen dan ook worden aangezet tegen de korst.” Op het perceel zijn 3,6 eenheden van de geprimeerde Hypark gezaaid. „Je bent hier al later, dus we zaaien al jaren geprimeerd uienzaad.”

Op het later gezaaide stuk heeft Feitsma vier eenheden gezaaid om wat te vervroegen. Feitsma is enthousiast over het fertigeren en is al bezig met wat er volgend jaar anders moet gebeuren. Dat er weer slangen in het perceel komen te liggen, staat vast. We willen volgend jaar in plaats van elke 30 cm elke 20 cm een gaatje in de slang, aldus Eegert. „De slangen zullen ook dichterbij de rijtjes uien worden gelegd, wat beter zal werken mocht er een korst ontstaan.”

Rudi en Gerwin Luimes - Uientelers in Marknesse (FL)

Rudi en Gerwin Luimes van Luimes VOF uit Marknesse hebben dit jaar voor het eerst een perceel met fertigatie in zaaiuien aangelegd. Hiervoor hebben ze al zo'n zes jaar ervaring opgedaan met verhoogde bedden en hebben ze de laatste twee jaar een kleinschalige dripirrigatieproef aangelegd.

Een collega-teler binnen de samenwerking SB Agro wilde dit jaar met fertigatie starten en omdat we al experimenteerden was het voor ons een relatief kleine stap om daar ook mee te beginnen, geven de broers aan. Op een perceel van 10 hectare werden op 1 mei de rassen Hybelle (3,8 eenheden) en Red Baron (3,3 eenheden) gezaaid op bedden. Kort daarna werden de slangen in het perceel gelegd. „We hebben een proef aangelegd met twee en drie slangen op een bed van 2,25 meter. De proefrooiingen moeten laten zien wat het beste systeem is.”

Kosten en arbeid blijven aandachtspunten. „We zijn met drie man zo'n drie dagen bezig geweest om alles aan te leggen”, zeggen ze. Gedurende het seizoen waren de verschillen in het perceel al snel en goed zichtbaar. De periode van regen heeft de verschillen wel iets kleiner gemaakt. Het lijkt erop dat het deel waar drie slangen liggen voor een betere verdeling heeft gezorgd, waardoor er meer loof op staat. Gerwin Luimes zit in de Uitmuntend studiegroep van De Groot en Slot, waarin ooit het doel is gesteld om 80 ton netto te blijven afleveren. „Dit helpt ons om dichterbij deze opbrengst en kwaliteit te komen. Volgend jaar willen we een keuze maken en nog een stuk in de fertigatie leggen.”

De laatste jaren zien we op steeds meer percelen in Nederland en België dat er dripirrigatie of fertigatie wordt toegepast. Wat is de reden dat telers overstappen op of beginnen met deze manier van water en/of meststoffen toedienen aan uien? Enkele telers vertellen over hun ervaringen.

Jacob-Jan Buth, Go-Crops - Uienteler in Sommelsdijk (ZH)

Jacob-Jan Buth van Go-Crops uit het Zuid-Hollandse Sommelsdijk heeft nu vier jaar ervaring met druppelirrigatie/fertigatie. Hij teelde dit jaar 12 ha sjalotten met fertigatie en 4 ha zaaiuien met druppelirrigatie. Buth kan zijn percelen ook beregenen, geeft hij aan. „De reden dat wij toch voor drip/fertigatie kiezen, is dat beregenen verslemping van de grond geeft, wat fusarium in de hand werkt. Ook zien we duidelijk minder tripsdruk door het vitale gewas dat mooi geleidelijk groeit. We verwachten met deze teeltmethode een hogere opbrengstpotentie dan met beregenen met de haspel.”

De uienteler heeft er dit jaar voor het eerst voor gekozen bij sjalotten fertigatie toe te passen. „Deze teelt is erg duur en we willen hier het beste uithalen voor een goede opbrengst, uniform gewas en kwaliteit.” De hoeveelheid arbeid bij aanleg en de arbeid om schade op te lossen, moet niet worden onderschat. Buth: „We leggen de slangen op 2-3 cm diepte, om zo min mogelijk schade te hebben door wild. Vorig jaar heb ik zo'n 350 koppelingen moeten vervangen die lekten. Dat bleek na onderzoek te komen door ritnaalden. Ook heb je wel eens schade aan de slangen door wrijving bij het inrijden van een spuitspoor.”

De kosten zijn vrij hoog, zegt Buth. „We werken met vier slangen op acht rijen met een bedbreedte van 2,25 meter. Hierdoor hebben we een prima verdeling, maar de kosten per ha komen wel uit op zo'n € 1.400,- met 22 mm dikte van de slangen.” Ondanks de kosten en arbeid gaan we door met drip, besluit Buth. „We zien absoluut een meerwaarde. Als boer ben je bezig om mooie gewassen te telen. Als ik er doorheen loop, is het een genot om naar te kijken.”

Steins Gewasverzorging - Uientelers in Hulsberg (L)

Steins Gewasverzorging uit het Zuid-Limburgse Hulsberg werkt al sinds 2017 met druppelirrigatie in de uien. Het bedrijf was daarmee de eerste in zijn regio. Het idee om druppelirrigatie in uien toe te passen werd opgedaan in Marokko, waar dit systeem wordt gebruikt in aardappelen, vertelt Emiel Steins.

Steins voert de werkzaamheden op het bedrijf samen met zijn zoons Sander en Frank uit. Ze startten in 2017 met 3 ha slangen leggen, die met de hand werden uitgerold. Dat was erg zwaar werk. Zoon Frank ontwikkelde het jaar erop een systeem om de slangen gemechaniseerd te kunnen leggen. „We kunnen nu zo'n 10 ha per dag aan slangen leggen. We leggen de slangen bovenop de grond en hebben nu onze volledige teelt - 30 ha uien en 10 ha sjalotten - in de druppelslangen liggen”, zegt Steins.

De slangen worden vanaf half juni gelegd, als het gewas groot genoeg is, zodat de slangen er niet meer kunnen uitwaaien, zegt de Limburger. Je legt de slangen niet snel te laat, is zijn ervaring. „We hebben half juli nog wel eens slangen gelegd, wat nog steeds een groot verschil in opbrengst gaf. In 2021 hebben we bijvoorbeeld besloten de slangen niet te leggen, omdat het in dat groeiseizoen regelmatig regende. Dat is het voordeel van slangen die je bovenop legt: als het niet hoeft, doe je het niet. Dan hoeft je de kosten ook niet te maken.”

Water geven doet Steins vanuit de waterleiding. Dit is kostbaar (80 eurocent/kuub), maar is de investering zeker waard, vindt hij. „We geven water op gevoel. Dat varieert tussen de 80-100 mm per seizoen. We hebben één keer een uitschieter gehad naar 150 mm in een droog seizoen.” De negatieve ervaringen met druppelslangen is schade aan de slangen door kraaien, vooral in het begin. „Dat hebben we nu in de hand door met geluid de kraaien te weren. Dat werkt prima.”

Vader en zonen Steins blijven in de toekomst doorgaan met druppelirrigatie. Wij zijn ervan overtuigd dat dit jaarlijks een meeropbrengst geeft en daardoor rendabel is, aldus Sander. „Gemiddeld zitten we over de jaren heen met een meeropbrengst van 20 tot 25 ton per ha ten opzichte van beregenen met een haspel.” ▷▷

Firma Mangnus-Thielman - Uientelers in Graauw (ZL)

Sinds 4 jaar wordt een deel van de uien bij Firma Mangnus-Thielman uit Graauw op Zeeuws-Vlaanderen geteeld met druppelirrigatie en sinds dit jaar ook met fertigatie. De ervaringen zijn over het algemeen positief, zegt Joost Mangnus.

Het bedrijf teelde in het verleden 100 ha uien, inmiddels wordt nog 30 ha uien verbouwd, waarvan een deel plantuien. Mangnus paste dit jaar voor het eerst fertigatie toe op een perceel van 8 ha zaaiuien, de jaren ervoor werd alleen met druppelirrigatie gewerkt. „We hebben dit jaar ook een klein perceel zaaiuien waarop we niet kunnen beregenen. Het blijkt wederom dat uien telen dan niet meer mogelijk is in deze regio”, aldus de teler.

Omdat Mangnus niet kan beregenen, werd vier jaar geleden met druppelirrigatie gestart. Er wordt water opgepompt met een dieptedrain in een bassin. Daarmee kan ongeveer 2 mm water per dag worden gegeven. Dit water werd ook al snel te zout, met een EC-waarde die opliep naar 15. „Dat hadden we helaas te laat ontdekt, wat ons veel opbrengst heeft gekost”, zegt hij. „Dit jaar zitten we gelukkig op een perceel met een dieptedrain met kwalitatief goed water.”

Aan starters met druppelirrigatie en/of fertigatie wil hij meegeven dat arbeid niet moet worden onderschat. De eerste jaren viel de schade door wild mee, maar dit jaar is er veel schade door fazanten die gaten pikken in de slangen, terwijl die toch op 3 à 4 cm diepte liggen. „Ik ga elke dag een rondje over het perceel doen, om te kijken of alles nog in orde is.”

Magnus gaat in de toekomst zeker door met uien telen met fertigatie, al wordt dat wel beperkt tot één perceel waar voldoende en kwalitatief goed water kan worden opgepompt, besluit hij.

De Groot en Slot - Proeven in de Noordoostpolder

De Groot en Slot heeft voor het derde jaar geëxperimenteerd met een eigen dripirrigatieproef in de Noordoostpolder. Op deze locatie liggen ook een aantal jaar fusariumproeven. Hier worden vooral nieuwe en bestaande rassen getoetst op aantasting en er wordt onderzoek gedaan naar andere maatregelen/oplossingen.

De geschiktheid van de locatie om onderzoek naar rassen en fusarium te doen, maakte De Groot en Slot nieuwsgierig om te onderzoeken hoe Fusarium op rassen met dripirrigatie reageert. In 2021 is er voor het eerst een dripirrigatieproef aangelegd om verschillen te kunnen zien tussen zeven rassen. Het jaar erop is ervoor gekozen om de drie rassen die het sterkst tegen Fusarium zijn in de dripproef te leggen: Hygate, Hysky (tolerantie tegen Fusarium) en Hyway.

De proeven zijn in hetzelfde systeem van twee slangen tussen twee rijtjes aangelegd, met in totaal vier rijen op een bed van 1,50 meter. Afgelopen jaar is er meer gestuurd op bodemvochtsensoren en is er ook een deel van de proef bovengronds geïrrigeerd.

Daarnaast lopen er al een aantal jaren diverse dripirrigatie- en fertigatieproeven in samenwerking met andere bedrijven uit de keten. Hierin ligt de focus vooral op hoe verschillende rassen reageren onder drip. Zodra hier conclusies uit kunnen worden uitgetrokken, worden die met telers gedeeld voor het beste rassenadvies. Meer weten? Neem contact op met de accountmanagers van De groot en Slot.

‘Hoe reageert Fusarium op rassen met dripirrigatie’

'Alle informatie is voor iedereen beschikbaar'

Mooie successen na zes jaar Uireka:

Op naar een toekomstbestendige uienteelt

Sinds de oprichting van Uireka is veel onderzoek gedaan naar de teelt van uien. Er zijn diverse werkgroepen samengesteld, die de onderzoeken uitvoeren en opvolgen. Met een nieuwe periode van drie jaar onderzoek voor de deur is het een goed moment om kort terug te blikken en vooruit te kijken.

Chris de Visser en Gijsbrecht Gunter zijn allebei vanaf de oprichting in 2017 bij Uireka betrokken. De deelnemers van dit platform zijn bedrijven uit de gehele uiensector, zoals zaadhuisen, verwerkers, onderzoeksinstanties en gewasbeschermingsbedrijven. De afgelopen zes jaar is vanuit Uireka veel onderzoek gedaan. Sommige van deze onderzoeken zijn afgerond en andere lopen nog steeds door. Zo zijn er studies uitgevoerd naar koprot, irrigatie, Fusarium, oogsttijdstip, stikstof en ras en reststromen.

Fusariumonderzoek

Als er één onderzoek is dat als meest succesvol kan worden aangemerkt, is dat die naar Fusarium, aldus Chris de Visser. „We zijn erin geslaagd om Fusarium te identificeren. We hebben genen gevonden waarmee we deze schimmel nu moleculair kunnen identificeren in gewas en bodem. Dit houdt in het kort in dat het mogelijk is om met behulp van een grondmonster te bepalen of er Fusarium aanwezig is en in welke mate.”

De mogelijkheden om grondbemonstering uit te voeren worden ontwikkeld en het zou mooi zijn als een commerciële partij dit zou oppakken, vervolgt De Visser. „Alle informatie hierover is aanwezig en voor iedereen beschikbaar. Fusarium is een groot probleem in de uienteelt en hiermee hebben we handvatten om te gebruiken in de teelt. Het Fusarium onderzoek loopt ook de komende jaren door, omdat we tevens willen onderzoeken welke gewassen Fusarium vermeederen of verminderen.”

Dripirrigatie

Een andere studie die doorloopt, is dripirrigatie. Hierin wordt onderzoek gedaan naar de beste watervdeling, zoals slangafstand tussen de rijen, druppelafstand, welke hoeveel water geef je en wanneer en het leggen van

de slangen (boven op de grond of in de grond en hoe diep). Ook fertilisatie en teelt op ruggen worden in deze studie meegenomen. Zoet water wordt schaarser, daar moet in de toekomst meer gedoseerd mee worden omgegaan, zegt De Visser. „We zien dat de teelt van uien met dripirrigatie elk jaar iets toeneemt, maar over tien jaar is het systeem niet meer weg te denken in de uienteelt.”

Aanpak meeldauw

In het onderzoek naar de beheersbaarheid en aanpak van meeldauw wordt naar de mogelijkheden gekeken om voorspellingen te doen wanneer de schimmel actief begint te worden. Momenteel zijn er wel meetinstrumenten die de schimmel kunnen aantonen, maar dat willen we een stap voor zijn, legt Gijsbrecht Gunter uit. „Dan hoef je in de toekomst geen wekelijks spuitschema meer te volgen, maar spuit je alleen op het moment dat het nodig is. De kennis is er, die moet alleen nog worden omgezet naar een meetinstrument. Ook dat is een mooie ontwikkeling.”

Nieuw onderzoek: kennis op maat

In 2024 worden op drie locaties proeven aangelegd waarop alle kennis die de afgelopen jaren bij Uireka is opgedaan wordt toegepast. Deze geïntegreerde teelt vindt plaats op Proefboerderij Rusthoeve in Colijnsplaat, Proefboerderij Valthermond en bij PPO Lelystad. „Dit wordt een mooie en interessante proef”, vertelt Chris de Visser. „Ik kijk hier enorm naar uit en heb er hoge verwachtingen van.”

Informatie over de onderzoeken is terug te vinden op de website van Uireka. Hier zit veel bruikbare kennis voor uientelers tussen, aldus Gijsbrecht Gunter. „Informatie die de teler verder kan helpen naar een nog betere uienteelt.”

Hij geeft aan dat als er initiatieven vanuit telers of studiegroepen zijn, Uireka hiervoor altijd kan worden benaderd. „Dat gebeurt gelukkig ook regelmatig. Zo werken we met elkaar aan een gezonde uienteelt, voor nu en in de toekomst.”

'Ik wil graag van belang zijn voor de medemens'

Bas van den Hemel, nieuwe directeur De Groot en Slot:

Er zit veel passie, kennis en kunde in de organisatie

Directeur Bas van den Hemel is trots op de uiensector in het algemeen en De Groot en Slot in het bijzonder. De Nederlandse uienteelt staat voor grote uitdagingen, maar de sector kan dat aan, zegt hij. „De branche is sterk en innovatief en weet gezamenlijk tot oplossingen te komen. De Groot en Slot speelt daar met een gepassioneerde en professionele organisatie een belangrijke rol in.“

Bas van den Hemel vormt sinds 1 april 2023 de tweekoppige directie met Martin Slot, als opvolger van Jeroen de Haas. Van den Hemel is verantwoordelijk voor veredeling, verkoop en innovatie. Hij kwam in 2018 in dienst van De Groot en Slot als manager veredeling. Een mooie baan, zegt hij. „De Groot en Slot heeft de focus op de ontwikkeling van één type product, dat trok mij destijds in die functie aan. Er zit veel passie, kennis en kunde in de organisatie. Daar houd ik van.“

Van den Hemel begon zijn loopbaan bij Pouw Rozen in De Kwakel, waar hij na een snelle leerschool vijf jaar directeur was van de potplantentak. Daarna had hij diverse directiefuncties bij Hobaho. Na zes jaar maakte hij de overstap naar de brandweer, als brandweercommandant in gemeente Maarssen en later als directeur/regionaal commandant van de brandweerorganisatie van provincie Utrecht. „Ik ben sinds mijn studententijd verbonden aan de vrijwillige brandweer“, legt hij die carrièreswitch uit. „Het was een mooie tijd en een hele andere wereld dan de tuinbouwwereld.“

Parallel met de brandweer

De nieuwe directeur ziet een interessante parallel tussen De Groot en Slot en de brandweer. „We kunnen door het produceren van een voedingsgewas een bijdrage leveren aan het voeden van de wereldbevolking. Door het verkopen van uitgangsmateriaal voor voedsel dragen we bij aan het bestaan van de mens. Bij de brandweer kunnen we soms letterlijk het verschil maken tussen leven en dood. Het zit in mijn karakter dat ik graag van belang wil zijn voor de medemens.“

Daarnaast spreekt werken voor een familiebedrijf hem aan. Niet alleen De Groot en Slot, ook Pouw Rozen is een familiebedrijf en Hobaho was dat tot de overname door Bloemenveiling Aalsmeer ook, zegt hij. Ook hier legt hij weer de relatie met de brandweer, die hij als één grote familie ziet. Waar vriendschappen voor het leven worden gesloten en waar je je sterke kanten kan laten zien. Dat zie ik ook binnen De Groot en Slot terug. Medewerkers kunnen doorgroeien en kennis en kunde opbouwen, waarmee de organisatie verder wordt geholpen.“

Nieuw innovatief ras in aantocht

„Als familiebedrijf streeft De Groot en Slot naar langdurige en respectvolle samenwerkingen. Dat zijn de kernwaarden waar we voor staan,“ aldus Van den Hemel. „De organisatie werkt vanuit een sterke, professionele passie en heeft oog voor duurzaamheid en continuïteit. Het is onze taak en plicht om rassen te ontwikkelen die duurzaam zijn en waarmee telers over de hele wereld uien kunnen telen om mensen te voeden. Grote uitdagingen hierbij zijn klimaatverandering en het strenger wordende middelenbeleid. Dat vraagt om weerbare rassen. Dit vergt de nodige energie van de veredeling en kost tijd en geld.“

De Nederlandse uienteelt staat aan de 'vooravond' van een innovatie van De Groot en Slot: een rood ras met resistentie tegen meeldauw en sterk verminderde vatbaarheid voor fusarium. Dat is nieuw, zegt Van den Hemel, die combinatie bestaat nog niet. „Het duurt weliswaar nog een jaar of 3 à 4 voordat de veredeling het ras naar de productie lanceert en dan nog eens 3 à 4 jaar voordat de productie het kan aanbieden aan de verkoop, maar de ontwikkeling is er wel. Dit nieuwe ras levert een belangrijke bijdrage aan de verduurzaming van de uiensector. Het is een mooie innovatie, maar ook één die hard nodig is.“

FlevoTrade experimenteert met transplant op lint:

Zaaiuien vervroegd op de markt brengen

FlevoTrade experimenteerde het afgelopen seizoen met transplant op lint, om in juli met zaaiuien op de markt te komen. Ondanks een lastig seizoen met een late teelt en het afvriezen en afhagelen van het gewas is de exporteur tevreden over het resultaat. De techniek is vooral interessant voor de hoogwaardige rode uienteelt, zegt Emiel Kamminga van FlevoTrade.

De exporteur plantte in maart 5 ha gele zaaiuien met deze techniek bij een teler. Bij transplant op lint worden de zaadjes eind januari/begin februari in potjes voorgezaaid, vijf zaadjes per pot. De zaden worden in de kas opgekweekt tot ongeveer het tweede pijpstadium. Vervolgens zijn de potjes met een lint aan elkaar vastgemaakt en in een krat geplaatst.

Flinke arbeidsbesparing

De kratten worden op de plantmachine gezet en om de 17 cm wordt een potje geplant en het lint automatisch doorgeknipt. Op deze manier kunnen met een vrij hoge capaciteit uien worden geplant, 5 ha per dag, zegt Kamminga. „Bovendien kun je het werk met drie man doen, een op de trekker en twee op de plantmachine. Dat geeft een enorme arbeidsbesparing.”

Het grote voordeel is dat de plantjes op schone grond en in het tweede pijpstadium worden geplant, aldus de exporteur. „De plant is veel steviger en groeit makkelijker weg, als de weersomstandigheden ten minste goed zijn. Ook is er minder onkruidbestrijding nodig.”

De uien worden idealiter op zandgrond geplant, omdat deze grond zich voor een vroege teelt leent. Door het koude en natte voorjaar vond het planten drie weken later plaats dan gewenst. Door vorst in april vroor ook nog eens het blad af, waardoor de plantjes groeivertraging opliepen. „Daardoor hadden we niet meer de gewenste voorsprong die we van tevoren voor ogen hadden”, zegt Kamminga.

Nieuwe markten aanboren

Het belangrijkste doel van de techniek is om de teelt te vervroegen. FlevoTrade wil in juli al met zaaiuien op de markt komen, als er nog volop plantuien worden geëxporteerd. „De kwaliteit van tweedejaars plantuien kan in sommige jaren erg wisselen. Door de teelt van zaaiuien te vervroegen, hopen we eerder op de markt te komen met kwalitatief goede uien, waardoor we onze klanten beter kunnen bedienen en (eventueel) nieuwe markten kunnen aanboren.”

Uiteindelijk zijn de uien in de eerste week van augustus gerooid. Kamminga is tevreden over het resultaat: er is 54 ton/ha geoogst. In een gunstig groeiseizoen is zelfs tot 60 ton/ha mogelijk, denkt hij. De kosten van transplant op lint liggen flink hoger dan de kostprijs van plantuien; zo'n 8 eurocent ten opzichte van tweedejaars plantuien. De teelt is dan ook vooral interessant voor hoogwaardige rode zaaiuien of gele zaaiuien waarvoor vroeg in het seizoen een hoog prijsniveau met de klant kan worden afgesproken, aldus de exporteur.

Meer organisatie

FlevoTrade wil de techniek volgend jaar weer gaan toepassen, maar denkt niet aan uitbreiding van het aantal hectares. „Je moet de teler er ook in meekrijgen”, zegt Kamminga. „Bovendien vergt de teelt meer organisatie dan een normale uienteelt. En je weet nooit van tevoren wat de uienprijs doet. We moeten er wel een meerwaarde uithalen, anders is de teelt te duur.” Bovendien heeft de exporteur in september winterzaaiuien gezaaid om vervroegd op de markt te komen. Dat is op zich niet nieuw, zegt Kamminga, maar de ervaringen met de kwaliteit van winterzaaiuien waren tot nu toe slecht. „We hebben nu een ras gezaaid waarvan we goede verwachtingen hebben. De teeltkosten zijn gelijk aan die van een normale uienteelt, waardoor je sneller uitkomt met je kostprijs. Als de winterzaaiuien beter van kwaliteit zijn dan tweedejaars plantuien, dan heeft deze teelt zeker toekomst.”

‘In juli al met zaaiuien op de markt’

Wereldwijd Hollandse uien eten:

Zonde of zegen?

Zijn al die Hollandse uien nu echt nodig? Regelmatig wordt deze vraag gesteld met haast retorische intonatie. Het slepen van voedsel over de aardkloot is verdacht en onnodig, zo luidt de conclusie. Als je beseft dat amper vijf procent van de Hollandse uien in een Nederlandse buik verdwijnt, en dus twintig keer zoveel uien hongerige magen vullen in één van de 140 exportlanden die Nederland rijk is, ligt het voor de hand om te stellen: Kan het niet een kilootje minder met die Hollandse ui?

Toen op 15 april de Nederlandse boer hoopvol uien zaaide gaf de NOS het antwoord al. 'Dit kan echt niet meer', zo luidde de conclusie. Jammer dat de verslaggever wel het vliegtuig naar Afrika had genomen om een mening op te halen, maar vergat de uienboer van eigen bodem aan het woord te laten. Ronduit slechte journalistiek vond ik het. Gelukkig biedt deze column mij gelegenheid om de Hollandse kant van de medaille te laten zien.

Van de 100.000.000.000 kilo uien die wereldwijd geteeld worden is 92 procent local-for-local. De lokale oogsten die grotendeels in de (sub) tropen verbouwd worden zijn hooguit enkele weken te bewaren. Er zijn wel meerdere teelten per jaar mogelijk, maar de korte daglengte en droogteperiodes zorgen voor tijden dat er geen uien van eigen bodem beschikbaar zijn. De schamele 8 procent die wereldwijd beschikbaar is voor export, is daarom broodnodig.

De Hollandse langedag uien met hun blonde bast, hebben een unieke positie om lokale tekorten aan te vullen. Deze trots hoeven we niet onder stoelen of banken te steken. De afnemers zijn er maar wat blij mee. Want, je kind geen eten kunnen geven is de ergste crisis die er bestaat, hoorde ik eens iemand zeggen in een interview.

'Kan het niet een kilootje minder met die Hollandse ui?'

Column - Gijsbrecht Gunter

Om terug te komen op de daglengte: alleen tussen het noorden van Denemarken tot zo ongeveer ter hoogte van Parijs kunnen zeer langedag uien geteeld worden. Deze uitstekend bewaarbare uienrassen hebben minimaal 16 uur daglicht nodig om zich te ontwikkelen. Op het zuidelijk halfrond liggen de breedtegraden met dezelfde klimatologische eigenschappen in de oceanen. De rest van de wereld teelt dus flodderige kortedag uien die fysiologisch totaal anders zijn dan onze uien en slechts enkele weken houdbaar.

Naast deze feiten, die gebaseerd zijn op wat de natuur ons biedt, leveren de Hollanders ook nog eens maatwerk bij de afnemers. Daar zijn we als koopmansland groot mee geworden. Zo wordt met Senegal op overheidsniveau afgesproken wanneer de laatste uien geïmporteerd mogen worden, afhankelijk van de lokaal beschikbare oogst kortedag uien. Bovendien worden alleen importcertificaten afgegeven wanneer importeurs ook lokale oogst op de markt brengen, als die voorhanden is. Het distributiesysteem naar het achterland is hetzelfde, waarbij het mes dus aan twee kanten snijdt en de lokale oogst letterlijk meelift. Ook kennisdeling over teelt, oogst en bewaring helpt. Maar, een kortedag ui zal nooit een langedag ui worden.

Tenslotte betalen de importeurs heffingen over de ingevoerde uien. Als die een-op-een geïnvesteerd zou worden in lokale landbouwprogramma's is dat een mooie vorm van ontwikkelingssamenwerking. Zo wordt kennis, financiering, uitbouw van de logistieke infrastructuur én product geleverd door de Hollanders, zou je zeggen. Helaas blijkt dat het toch nogal eens mis gaat in Afrikaanse regimes. Dat de NOS de Hollandse ui daarvoor als zondebok aanwijst is voor mij te kort door de bocht.

Gijsbrecht Gunter, voorzitter Holland Onion Association

De Groot en Slot Foundation:

Uienproject in Rwanda

De DGS Foundation is in 2019 opgericht als onafhankelijke stichting vanuit de bedrijven verbonden aan DGS Beheer BV om de maatschappelijke betrokkenheid verder uit te bouwen en te professionaliseren. Het meest recente project van de foundation in het buitenland is in Rwanda (Zuid-Afrika), in samenwerking met Agriterra.

De DGS Foundation heeft als doel het bevorderen en initiëren van maatschappelijke projecten, organisaties en initiatieven voor een betere wereld voor nu en volgende generaties. De afgelopen jaren zijn meerdere projecten opgericht of ondersteund. Uien magazine zet het nieuwe project in Rwanda in de schijnwerpers.

Wat was het probleem in Rwanda?

Vanuit een samenwerkingsproject tussen een aantal coöperaties in het Rubavu district/Western province in Rwanda en Agriterra kwam een verzoek voor hulp voor het verbeteren van de bewaarkwaliteit van uien. Omdat de uien tijdens en na de Covid-periode niet direct afhand konden worden verkocht – wat daar gebruikelijk is – moesten ze eerst worden opgeslagen voordat ze naar de markt konden worden gebracht. Tijdens de bewaring bleek echter dat de kwaliteit behoorlijk snel achteruit ging en ook de geogste kwantiteit viel tegen. Daardoor bleven de financiële opbrengsten achter vergeleken met de afhand opbrengsten daarvoor. Samen met de coöperaties was Agriterra daarom op zoek naar een partner in de uienbranche die kennis en ervaring hierover wilde delen. Na een introductiegesprek met de DGS Foundation was de stichting er al snel van overtuigd dat zij hierin een rol van betekenis kon spelen.

Hoe pakt de foundation, samen met De Groot en Slot, dit aan en welke stappen zijn er gemaakt?

Samen met het lokale Agriterra Team in Rwanda en een aantal De Groot en Slot collega's is in 2022 bij twee coöperaties een uienproefveld opgezet onder verschillende klimaatomstandigheden en hoogtes. Hierbij zijn gezamenlijk de voorbereidingen, teelt, oogst en bewaring gemonitord. Er zijn via Teams veld- en bewaringsdata gedeeld en er is een WhatsApp-groep opgezet voor veldfoto's en vragen, zodat er altijd parate kennis kon worden gedeeld. Daarnaast is twee keer een bezoek aan beide locaties gebracht: in november 2022 en april 2023. Daarbij zijn naast de evaluatie van de verzamelde data en een bezoek aan de proefvelden ook trainingen

Demonstratie van transplantietechnieken

gegeven aan telers en coöperatie-medewerkers. Deze trainingen hadden zowel een theorie- als een praktijkgedeelte, met bijvoorbeeld technieken voor transplanteren en bewaren.

Wat is het resultaat/waar werd tegenaan gelopen?

Door het betere inzicht in startwaarden van de teeltbodem en door het wekelijks monitoren van de teelt kon het DGS projectteam gerichte adviezen geven over kunstmest, gewasbescherming en oogstmoment. Dit heeft een positief effect gehad op de bewaarbaarheid van de uien, net als de adviezen voor wat enkele eenvoudige te realiseren aanpassingen voor opslag.

Hoe ziet de toekomst eruit voor dit project of de telers?

Het DGS projectteam weet vanuit productieteelten en proeven dat één jaar niet representatief is voor de teelt in een bepaalde regio. Daarom worden deze proefvelden nog minimaal twee keer herhaald in dezelfde gebieden. De bedoeling is om na drie jaar representatieve gegevens te hebben, aan de hand waarvan verdere gerichte adviezen en trainingen kunnen worden gegeven.

De foundation is in 2023 gestart met een herhaling van de proefvelden. De proeven zijn uitgebreid naar meerdere locaties, omdat meer uiencoöperaties bij het project wilden aansluiten. Ook is het DGS projectteam samen met het lokale team op zoek naar geschikte genetica voor het beoogde doel (bewaring) en daarom worden er ook 6 De Groot en Slot rassen meegenomen dit seizoen. Eind dit jaar en volgend voorjaar wordt weer een bezoek aan Rwanda gebracht, om de huidige proeven te beoordelen en adviezen en training te geven over telen, oogsten en bewaring.

Uitleg veldziekten

4x Jan aan het woord:

Wat zijn de ervaringen met biostimulanten?

Wat zijn je ervaringen met biostimulanten? Uien magazine legde deze vraag voor aan 4 Jannen in Nederland en België. O.a. veranderende weersomstandigheden die stress opleveren bij de planten, is iets dat door iedereen gesignaleerd wordt. En dat biostimulanten een positieve bijdrage leveren aan de groei, daarover zijn ze het eens.

Jan Voordendag - Akkerbouwer in Strijen

Akkerbouwer Jan Voordendag uit Strijen teelt 8 hectare uien. De afgelopen jaren heeft hij diverse groeistimulanten uitgeprobeerd, maar de uitkomsten hiervan waren erg wisselend.

Het zal vast iets doen met het gewas, zegt hij. „Om dit goed te kunnen beoordelen, zou ik hetzelfde product eigenlijk meerdere seizoenen moeten toepassen. Dit jaar heb ik geen groeistimulanten in de uien toegepast, maar mijn bemesting aangepast door die in vier kleine giften te verdelen. Ik denk dat dit beter werkt, omdat de uien dan geleidelijker groeien.

Gezien het resultaat van afgelopen seizoen denk ik dat ik dit volgend jaar weer ga doen. Mocht er in het groeiseizoen zich iets voordoen waardoor de uien wat extra's nodig hebben, dan ben ik zeker bereid weer een groeistimulant te gaan gebruiken.”

Jan Vanherck - Global Crop Manager Vegetables Certis Belchim

Certis Belchim heeft gedurende vele jaren ervaring opgebouwd met biostimulanten in Zuid-Europese regio's. In deze gebieden is het gebruik van biostimulanten, in schema met geïntegreerde gewasbescherming, goed ingeburgerd en stijgt het gebruik jaar op jaar. Groenten en fruit zijn hierbij de belangrijkste toepassingsgebieden.

Ook in Centraal Europa en de Benelux ziet het bedrijf de interesse voor biostimulanten en het gebruik ervan toenemen. Reden hiervoor is onder meer de beperkte beschikbaarheid van voldoende kwalitatief goed water en de extremere weersomstandigheden waarmee we worden geconfronteerd, zegt Jan Vanherck. „Met meer stress bij gewassen tot gevolg. Daarnaast zal op termijn ook het gebruik van synthetische meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen onder druk van Europa verder worden gereduceerd. Terwijl men verwacht dat kwaliteit en productie op peil blijven.”

Dit leidt tot uitdagingen in vele teelten, waaronder ook de uienteelt. „Er is nog veel werk aan de winkel en er zijn nog hindernissen te nemen, maar biostimulanten zullen vast en zeker hun deel bijdragen aan de toekomstige oplossingen”, besluit Vanherck.

Jan Pieter Bijnagte - adviseur akkerbouw bij Van Iperen

Jan Pieter Bijnagte is bijna 10 jaar werkzaam bij Van Iperen. Vanuit zijn rol adviseert hij telers in het zuidwesten van het land, met name op de Zeeuwse eilanden Tholen en Schouwen-Duiveland. Als adviseur akkerbouw is hij actief in alle akkerbouwgewassen en behoort hij tevens tot het team bodemspecialisten van het bedrijf.

Volgens Bijnagte wordt bij Van Iperen al lang gekeken naar het inzetten van biostimulanten in diverse teelten. De laatste jaren wordt er ook steeds meer teeltspecifiek gekeken naar welke biostimulanten en micronutriënten per gewas het meeste aan de groei toevoegen. De combinaties van deze producten geven de mooiste resultaten, zegt hij. In de uienteelt zien we ook dat het gewas langer aan de gang blijft, aldus Bijnagte. „Dit was mooi zichtbaar in een praktijkproef bij een akkerbouwer in Zeeland. De teler had een deel van zijn perceel behandeld met biostimulanten en een deel niet. In de periode van droogte zag je dat het behandelde deel langer vitaal bleef.”

Dat geeft de kracht van de biostimulanten aan: hoe lastiger de omstandigheden, hoe groter het verschil dat je ziet, aldus de adviseur akkerbouw. „Hier kun je het beste vooraf al naar handelen; op het moment dat een plant van de droogte lijdt, is er al schade opgetreden. Ook hiervoor geldt dat voorkomen beter is dan genezen. Het herstellen van de cellen kost nu eenmaal meer energie van de plant.”

Het is te stellig om te denken dat je gewas door de inzet van biostimulanten helemaal geen last heeft van droogte, besluit Bijnagte. „Maar de plant kan er wel iets beter mee omgaan.”

Jan Koelmans - Teeltadviseur bij George Pars Granhandel

Jan Koelmans is sinds 2016 werkzaam als teeltadviseur bij George Pars Graanhandel BV in het Friese Sint Jacobiparochie. Hij verzorgt de advisering in diverse akkerbouwgewassen, waaronder zaaiuien. Dit met name op de Friese en Groningse kleigronden. „Het advies dat wij geven is van rassenkeuze en bemesting tot spuitadvies”, geeft Koelmans aan.

Koude voorjaarperiodes met veel neerslag en/of warme en droge periodes gedurende het seizoen zijn extremen die steeds vaker voorkomen. Dat vraagt om een nieuwe aanpak om het gewas aan de groei te houden, aldus de teeltadviseur. „Ik zie in de praktijk vaak dat groeiremming de plant stress geeft, wat resulteert in een vatbaarder gewas voor ziekten en plagen. Een gewas dat het moeilijk heeft in groei is hier eerder gevoelig voor dan een goed groeiend en gezond gewas.”

Volgens Koelmans zag je het afgelopen seizoen duidelijk dat door de matige structuur op de percelen het wortelgestel het moeilijk had om goed in de grond te komen om voeding en water op te nemen. Het stilstaan van het uien gewas resulteerde in minder loof en meer trips.

Aan het einde van het seizoen wilde de ui minder goed strijken, zegt hij. „Naast onze standaard bemesting en advisering tegen ziekten en plagen komt het accent dan ook vaker te liggen op wat een plant nodig heeft aan voedingsstoffen en water. Wij combineren daarom onze standaard advisering met producten die de weerbaarheid verhogen.”

Door het wegvallen van middelen zoekt Koelmans daarnaast naar andere oplossingen om ziekten en plagen te voorkomen. Het gebruik van biostimulanten die gewas en bodem versterken en ondersteunen zijn hier steeds vaker onderdeel van, soms met veelbelovende resultaten, besluit hij.

Wat betekent het verlies van Vydate voor de uienteelt op zand?

Telers op zand laten zich niet zomaar tegenhouden

Het aaltjesbestrijdingsmiddel Vydate is in 2024 niet meer toegelaten. Dit nieuws kwam niet geheel onverwachts en de sector denkt al even na over alternatieven. Maar wat zijn die alternatieven? En wat betekent het verlies van Vydate voor telers op zandgronden? Uien magazine ging op bezoek bij Delphy en interviewde een teler.

Roelof Naber is werkzaam in het team van Delphy Noordoost-Nederland en geeft teeltadvies in de Drentse Monden, onderdeel van de Veenkoloniën. De provincie waar hij loopt (Drenthe), behoort tot één van de sterkst groeiende gebieden in het uienareaal. In 2018 bedroeg het aantal hectares uien daar 765 ha, het afgelopen seizoen lag het areaal op 2.663 ha. Dat betekent een ruime verdrievoudiging van de teelt in vijf jaar tijd.

In het afgelopen seizoen is de groei van het areaal in uien hier het grootst geweest. Volgens Naber zijn er naast het verlies van Vydate meer factoren bepalend voor een eventuele verdere groei van het uienareaal, maar één ding is zeker: telers op zandgrond laten zich hierdoor niet tegenhouden, zegt hij.

Groeiboost Tagetes

Het telen van Tagetes tegen het *Pratylenchus penetrans* aaltje kennen we al uit de aardappelteelt, vertelt Naber. „Daarnaast blijkt de zaaiuienopbrengst ook nog eens significant hoger na het telen van de groenbemester, in ieder geval op probleempcelen. Maar misschien dat de groenbemester ook meer dan alleen schadelijke alen bestrijden. Misschien geeft het ook een soort groeiboost.“

De afgelopen jaren is veel onderzoek gedaan naar het reduceren van aaltjes met deze teelt. Bekend is dat onder andere maïswortelknobbelaaltjes en wortellesieaaltjes redelijk goed onderdrukt kunnen worden met het telen van 100 dagen Tagetes.

De Delphy-adviseur noemt het echter een hype. „Het wordt veel gedaan, maar vergeet niet dat het ook een lastige en dure teelt is, waar niet alleen voordelen aan verbonden zijn“. Naber wijst de 100 dagen aan als grens: „Een langere teelt betekent een langere cyclus en we weten dat sommige trichodoriden en enkele soorten wortelknobbelaaltjes vermeerderen op de groenbemester.“ Het is volgens Delphy dus belangrijk dat telers weten wat er in de grond zit, voordat zij besluiten om Tagetes te zaaien na de wintergerst.

Weerbaar telen

Naber geeft aan dat er nog veel onbekend is: uien vermeerderen *Pratylenchus penetrans*, maar bij aardappelen als vervolgteelt wordt nooit schade gezien. Aaltjes veroorzaken dus onder bepaalde omstandigheden schade. Delphy deed een keer proeven met grond van diverse percelen en voorvruchten, waarbij bodembedekking door een groenbemester het beste resultaat gaf. „Wellicht geeft een bladrammenas hetzelfde effect als Tagetes wanneer *Pratylenchus penetrans* ontbreekt“, zegt hij. Naast de schadeverwekkers is het positief effect op de bodem en structuur van een groenbemester misschien wel net zo belangrijk.

Volgens Naber heeft Vydate een werking van ongeveer zes weken. Bij een te hoge druk werkt de nematicide dan ook onvoldoende. Hij zag wel eens op een van zijn percelen dat op de plek in het perceel met de meeste aaltjes de uien het best stonden. „Hier was de grond beter en speelden andere factoren als bijvoorbeeld organische stofgehalte en wellicht positief bodemleven ook een belangrijke rol.”

Wel of geen geprimed zaad?

Omdat het grootste deel van de schade in de eerste groeiperiode ontstaat, zijn de eerste weken belangrijk, volgens Delphy. Het toedienen van (vloeibaar) fosfaat bij het zaaien zorgt voor een steviger wortelgestel. Dit geeft de ui 'een duwtje de goede kant op', zoals Naber dat zegt. „Maar het effect van granulaat is vele malen groter.”

Over het gebruik van groene middelen geeft hij aan dat de basis goed moet zijn en dat deze middelen minder betrouwbaar zijn, omdat er simpelweg objectief onderzoek ontbreekt. Van geprimed uienzaad is bekend dat dit kan worden gebruikt voor een snellere beginontwikkeling. Het aandeel geprimed groeit landelijk, maar Naber twijfelt of dit ook voor de zandgronden geldt. „Geprimed zaad ontnemt de teler soms de kans om af te branden tegen onkruid. De processen worden bij geprimed zaad wel erg snel doorlopen, waardoor onkruidbestrijdingskansen soms niet benut kunnen worden of te dicht op elkaar zitten. Dit is belangrijk, omdat er de komende jaren minder onkruidmiddelen worden toegelaten.”

'Het is belangrijk dat telers weten wat er in de grond zit'

Roelof Naber

'IJzeren bouwplan'

De teeltadviseur noemt het bouwplan op de Drentse zandgronden een 'ijzeren bouwplan'. Vroeger bestond dit bouwplan voornamelijk uit bieten, granen en aardappelen. Uien zijn er de laatste jaren bijgekomen of nemen de plek van graan in. Volgens Naber wordt in deze bouwplannen veel bemonsterd en dat zal de standaard worden in de uienteelt. Dit wordt extra belangrijk voor telers die grond voor uien huren.

Verder bepalen factoren zoals de mestwetgeving voor de verplichte rustgewassen ook in hoeverre de uienteelt de kans krijgt om te groeien. Maar: „Telers op zandgrond laten zich niet zomaar tegenhouden”, benadrukt Naber nogmaals. „Ook dit jaar hoor ik telers die willen beginnen of uitbreiden.” ▶▶

'Het effect van granulaat is vele malen groter'

Frank Rongen teelde dit seizoen uien zonder Vydate

Frank Rongen is loonwerker en uienteler in het Limburgse Ysselsteyn. Rongen teelde samen met Peter Franken het afgelopen seizoen zaaiuien zonder inzet van Vydate. „We weten dat we het middel in 2024 niet meer mogen gebruiken“, legt hij uit. In het seizoen van 2022 werd voor het eerst Vydate ingezet omdat gesteld werd dat dit een vluggere weggroei zou bevorderen. Ook de jaren daarvoor werd geen Vydate ingezet.

Het loonbedrijf van Rongen bevindt zich in een gebied waar uienteelt op zandgrond de laatste jaren een opmars heeft gemaakt. Zelf teelt hij op een kleine 200 hectare aardappelen, lelies, bieten en zaaiuien. Rongen startte het loonbedrijf in 2000, het bedrijf biedt verschillende werkzaamheden in gewassen in de regio aan.

Bemonsteren op aaltjes

De Limburger teelt nu vier jaar uien en is inmiddels gegroeid naar 30 hectare. „Het gaat vaak om huurpercelen waarop we een rotatie van 1 op 6 proberen aan te houden.“ Het huren van grond voor de uienteelt is soms een uitdaging. „Ik probeer altijd aan het begin van het jaar de percelen waarop uien komen te staan te bemonsteren op aaltjes. Samen met adviseurs bepaal ik waar ik zaaiuien kan gaan telen.“

Van een ander perceel wist Rongen pas laat in het seizoen dat hij de grond mocht gebruiken. De Hybing is nog laat besteld en vlak erna gezaaid, zegt hij. „Dit is gelukkig een van de betere percelen geworden.“ Niet aaltjesschade maar de vele regen zorgde op andere percelen voor wegval van planten. „Vluggere weggroei is voor de toekomst heel belangrijk“, aldus de uienteler.

Juiste rassen zaaien

Dat beaamt ook teeltspecialist Ron Cox van Agrotechnics. In 2022 werd op percelen wel Vydate ingezet. Cox komt bij Rongen voor advies in meerdere gewassen en is toeleverancier van o.a. meststoffen en gewasbeschermingsproducten die in de akkerbouw worden toegepast. Teler en teeltspecialist zetten in op optimale beworteling. Vluggere weggroei in het voorjaar is te realiseren door de bemesting aan te passen, het juiste ras te zaaien, wortelontwikkeling te stimuleren, minder chemie te gebruiken en daardoor een weerbaarder gewas te telen.

De rassen Hybing en Hysoon zijn het afgelopen jaar voor het eerst gezaaid, naast de al gebruikte rassen op het bedrijf. „Een snellere wortelontwikkeling zorgt voor minder gevoeligheid voor aaltjesaantasting“, geeft Cox aan. Zo wordt op grond die Rongen elk jaar in gebruik heeft steenmeel toegepast. „De mineralen en sporenelementen zijn van nature in de juiste verhouding

'Vluggere weggroei kan het verschil maken'

aanwezig en voeden direct de nuttige bodemorganismen, verder worden er humuszuren ingezet als aanvulling op drijfmest. In de basis wordt geen kunstmest ingezet. Hierdoor wordt de bodembioïlogie gevoed wat resulteert in betere opname van mineralen." Cox geeft aan dat het in de gangbare landbouw prima mogelijk is om op chemische middelen te reduceren: "We hoeven zeker niet biologisch te worden, maar sturen op gezonde bodembioïlogie zorgt voor meer weerbaarheid, oogstzekerheid en kwaliteit", aldus Cox.

Het wortellesieaaltje *Pratylenchus penetrans* en verschillende soorten *Trichodoriden* worden teruggevonden in de monsters bij Rongen. „Aaltjes worden als bedreiging gezien. Belangrijk is het dus om een goed milieu rond de wortelzone te creëren. Wanneer de goede bodemorganismen de overhand krijgen en de plantwortels omringen worden deze minder snel aangeprikt door plantparasitaire organismen zoals bijvoorbeeld aaltjes", aldus Cox. Hij vindt het belangrijk dat de plant bovengronds ook minder stress te verwerken krijgt. „Opletten dus met te hoge doseringen herbicides."

Mineralenverhouding

Volgens de teeltadviseur is het belangrijk goed na te denken wat er aan de basis mogelijk is. "Mest bewerken in plaats van verwerken laat grote voordelen zien." Hij geeft aan dat het bewerken van de C/N ratio weerbaarder maakt en de bodemvruchtbaarheid bevordert. „Telers hebben zelf de keuze om bijvoorbeeld nitrificatie- en ureaseremmers in te zetten. Je vertraagt daarmee processen. Juist door de natuurlijke processen te bespoedigen maak je stappen", aldus Cox. Op deze manier zullen sporenelementen volgens hem sneller beschikbaar komen voor de plant.

Frank Rongen ziet de toekomst van de uienteelt positief in en blijft hierin investeren. „Bemonsteren blijft belangrijk en sommige gronden zullen dan afvallen", weet hij. Toch zijn beiden ervan overtuigd dat op veel gronden met een bepaalde aaltjesdruk wel uien kunnen worden geteeld. „Het ligt er dus aan hoe je deze percelen gaat voeden."

'Belangrijk om een goed milieu rond de wortelzone te creëren'

Twee telers aan het woord:

Zaaien in mei geeft prei

Voor het zaaien van uien wordt meestal de vuistregel gehanteerd dat het gewas vóór 1 mei moet zijn gezaaid. Afgelopen voorjaar was voor de meeste uientelers een laat voorjaar als het gaat over het tijdstip van uien zaaien. De meeste uien zijn in april gezaaid, maar sommigen

hebben hun geduld moeten bewaren tot mei. Uien magazine vroeg een aantal telers naar hun ervaringen over de uien die in mei zijn gezaaid. Is het echt zo dat uien gezaaid in mei 'prei' geven?

Jos Keijbets

'Zaaien in mei is ons dit jaar niet tegen gevallen'

Wij hebben onze uien gezaaid op 4 mei. Normaal zaaien we altijd in april dus die paar dagen in mei was voor mij geen probleem om ze dan pas te zaaien, legt Jos uit. De omstandigheden waren eerder nog niet goed genoeg om te zaaien; de grond was nog niet goed genoeg of er werd kort na zaai regen voorspeld.

We hebben dit jaar voor het eerst geprimed zaad gekocht wat een groot voordeel was bij de late zaai. De uien stonden binnen een week boven en eigenlijk hebben we vanaf dat moment elke keer precies op tijd een bui gehad waardoor de uien mooi doorgroeiden en we de uien dit jaar niet eens hoefden te beregenen. Het resultaat van de geogoste uien ziet er goed uit. Door de late zaai zie ik wel een enkele "diknek" tussen de uien maar dit percentage is erg klein. Wij schatten de opbrengst toch wel tussen de 55-60 ton dus zaaien in mei is ons dit jaar niet tegengevallen.

Marcel Kooijman

We hebben onze twee percelen uien op 6 mei gezaaid en de uien stonden binnen tien dagen op beide percelen volledig boven. Ongeveer een week later was er op één perceel 85-90% uitval wat na onderzoek schade van de bonenvlieg bleek te zijn. Ik heb toen al snel besloten om het perceel over te gaan zaaien omdat ik gezien het tijdstip weinig andere opties had en ook lagen er al slangetjes in het perceel voor de dripirrigatie. Ook speelde mee in de beslissing dat mijn ouders in 1983 de uien in juni hebben gezaaid en daarvan kunnen ze zich niet herinneren dat dit toen slecht afgelopen was. De overzaaidatum was 27 mei en binnen een week stonden alle uien weer mooi boven.

Helaas heb ik in het groeiseizoen nog tegenslagen gehad op het perceel. Zo hebben de uien in augustus nog een keer volledig onder water gestaan na een flinke hoosbui. Uiteindelijk ben ik nog redelijk positief over de geogoste uien. Door de late zaai en de latere tegenslagen in het groeiseizoen verwacht ik toch nog zo'n 20 ton netto af te kunnen leveren. Ik had natuurlijk gehoopt op meer, gelukkig was de opbrengst van mijn andere perceel stukken beter, zo sluit Marcel af.

Gluren bij de Buren:

Het Verenigd Koninkrijk

De accountmanagers van de Groot en Slot krijgen regelmatig vragen over hoe de uien in de andere grote Europese uienlanden erbij staan, maar ook vragen over zaken als kwaliteit, opbrengst en export. Voor Uien magazine een reden om jaarlijks een kijkje over de grens te nemen, om te zien hoe de uienteelt zich in onze buurlanden ontwikkelt. Inclusief cijfers, uitdagingen en leuke weetjes.

Het eerste land dat onder de loep is genomen, is het Verenigd Koninkrijk (VK). De redactie reisde half augustus 2023 naar Engeland af en ging in gesprek met Chris Bettinson van Elsoms Seeds. Tijdens dit bezoek werden diverse percelen uien bekeken in de regio waarin in het VK de meeste uien worden geteeld: East Anglia.

Deze regio bestaat uit de graafschappen Norfolk, Suffolk, Cambridgeshire en Essex. De uien staan er dit groeiseizoen mooi bij. Op enkele percelen is de stand wat onregelmatig, maar over het algemeen is het goed te noemen. De eerste percelen zijn in februari al gezaaid, daarna werd het een periode te nat om te zaaien. De rest is allemaal in april gezaaid, aldus Chris Bettinson.

Cijfers en weetjes

In het gehele VK wordt ongeveer 8.650 ha uien geteeld: 8.500 ha in Engeland, 100 ha in Schotland en 50 ha in Noord-Ierland. Van de 8.650 ha is ongeveer 50% plantuien. Het percentage gele uien ligt op 70%, 30% is rode uien. Slechts 3% van het uienareaal is biologisch en wat betreft overwinteringsuien gaat het om 5%.

De afgelopen jaren ligt de gemiddelde opbrengst per hectare van gele uien op 45 ton en voor rode uien op 40. De uien worden geteeld voor consumptie in eigen land en worden door enkele grote verwerkers verpakt voor de supermarkt. Met de teelt in het VK kan het land in ongeveer 60% van de eigen jaarlijkse behoefte voorzien. De rest wordt geïmporteerd uit met name Nederland en Spanje.

De meeste grondsoorten waarop uien worden geteeld bestaan uit lichte klei, zand en veengronden. Zo'n 70-80% van de uien kan worden beregend, wat meestal wordt gedaan met een haspel en kanon of op grotere percelen met een pivot. Slechts enkele percelen zijn voorzien van dripirrigatie.

Omdat in het VK vanuit de markt vraag is naar grove uien (standaard 60-90

'In het VK wordt 8.650 ha uien geteeld'

mm) worden er voor gele uien 600.000 zaden en voor rode uien 500.000 zaden per hectare gezaaid. De rassen Hybound en Hypark behoren tot de grootste gele uienrassen van het VK, voor rood is Red Tide het grootste ras.

Kansen en uitdagingen

Ook in de uienteelt in het VK zijn er kansen en uitdagingen. Als grootste uitdagingen worden Fusarium en Meeldauw genoemd. „Gelukkig hebben we momenteel nog genoeg middelen om Meeldauw mee te bestrijden, maar het wordt wel lastig”, zo vertelt Chris Bettinson. „Ook dit jaar waren er een aantal percelen met een flinke Meeldauwaantasting. Er zijn de laatste jaren ook meer problemen met Fusarium, zowel in het veld als in de bewaring. Wat Fusarium betreft, zou het fijn zijn als er rassen komen met een nog hogere tolerantie tegen de schimmel.” Hier wordt door de veredeling hard aan gewerkt. Andere uitdagingen zijn een gebrek aan water en hogere energie- en teeltkosten, waardoor er druk kan ontstaan op goedkopere import.

De verwachting is dat het areaal uien de komende jaren redelijk gelijk zal blijven bij onze overzeese burens. Het is een mooie teelt die bij veel telers prima past in hun bouwplan en die ook rendabel is. Maar er liggen zeker ook exportmogelijkheden voor de Nederlandse uien richting het VK.

Innoveren bij De Groot en Slot:

De innovaties op een rij

Veredeling

Met veredeling als kernactiviteit kun je wel stellen dat innoveren in het DNA zit van De Groot en Slot. Innovatie houdt niet op bij het verbeteren of creëren van uienrassen. Innovatie zit ook in mechanisatie, in het proces of hoe we onze uien in de markt zetten.

Snijlijn

Om de inwendige kwaliteit van uien te kunnen beoordelen is er een snijlijn ontwikkeld. Deze snijlijn wordt onder andere gebruikt om de kwaliteit te beoordelen nadat de uien drie weken in de hotbox hebben gelegen. Inmiddels is dit proces verder geautomatiseerd om grotere hoeveelheden te kunnen beoordelen.

Hotbox

Sinds 2018 biedt De Groot en Slot de hotbox service aan. Door een monster van een partij uien 3 weken lang aan extreme omstandigheden bloot te stellen, kunnen we zo'n 3 maanden in de toekomst kijken en een voorspelling doen van de bewaarbaarheid van deze partij uien.

Sjalotten uit zaad

Na jaren van onderzoek is het De Groot en Slot gelukt om sjalotten uit zaad te ontwikkelen. Deze sjalotten zijn voor de consument niet te onderscheiden van vegetatief geteelde sjalotten, maar bieden voor de teler vele voordelen op het gebied van efficiency en minder verspreiding van ziektes en virussen.

Resistente rassen

Als eerste bracht De Groot en Slot een uienras op de markt met een meeldauwresistentie. Naast een gele ui is er ook een meeldauwresistente variant voor een rode ui en een sjalot.

Hardheidsmeter

Traditioneel werd de hardheid van een ui ingeschat door er met de duim op te drukken. De Groot en Slot heeft een hardheidsmeter ontwikkeld die objectief een waarde geeft aan de hardheid. Deze hardheidsmeter is inmiddels de standaard binnen de sector, zodat we appels met appels, of nog beter, uien met uien kunnen vergelijken.

'Innovatie zit in ons DNA'

Precisiezaaimachine op plotniveau

Het zaaien van een proef is heel anders dan het zaaien op grote schaal door een teler. Toch is het voor veredeling belangrijk dat de omstandigheden vergelijkbaar zijn. Tot voor kort was het niet mogelijk om de uienproeven op precisiebasis te zaaien, zoals in consumptievelden gebruikelijk is. Daarom heeft De Groot en Slot, samen met machinefabrikant Kramer een precisiezaaimachine ontwikkeld voor proefvelden.

Samenwerking Uireka

Sinds 2017 maakt De Groot en Slot onderdeel uit van het onderzoeksproject Uireka. Samen met branchegenoten werken wij aan het verbeteren van de kwaliteit van de ui en het versterken van duurzaamheid en weerbaarheid op de uienteelt. Door deze gezamenlijke aanpak helpen we de sector vooruit.

Visiontechniek

Hoe rond is rond? Hoe rood is rood? Met behulp van visiontechniek zijn we steeds beter in staat om objectief te beoordelen. De Groot en Slot volgt deze ontwikkelingen op de voet en zet deze techniek in voor diverse toepassingen.

UIREKA:
uionderzoek
dat ertoe doet!

Crimsun

De roze ui, die De Groot en Slot samen met Bejo en JPB heeft ontwikkeld, is een ui van de toekomst. Hij heeft een lage impact op het milieu, weinig afval, hoge opbrengst en dat komt duurzaamheid ten goede.

B-Mox®

Op de Uierendag in 2023 introduceerden Bejo en De Groot en Slot de B-Mox® technologie voor verbeterde priming, combineerd met een optimale coating. Deze nieuwe technologie zorgt ervoor dat de kiemplant krachtiger is, geeft een groei-stimulus in het vroegste stadium en leidt daarmee tot robuustere planten.

Nooit stilstaan

De Groot en Slot staat nooit stil. We zijn altijd op zoek naar vernieuwingen en verbeteringen om de uitdagingen van de toekomst het hoofd te bieden.

Jubileum uitgave:

50 jaar Uien magazine!

In 2024 is het een halve eeuw geleden dat het Uien magazine, toen nog Ui-Ui geheten, het licht zag. Het werd een krant met daarin informatie en wetenswaardigheden over de ui en de uienrassen van De Groot en Slot. In die tijd een noviteit. Zoals in de introductie van het eerste exemplaar stond geschreven: 'In dit blad willen we graag een indruk geven van de mogelijkheden die het moderne uiengegewas tegenwoordig biedt.'

Kort daarvoor hadden De Groot en Slot en Jacob Jong (later Bejo) de handen ineen geslagen, wat leidde tot 'samenwerking op het gebied veredeling, zaaizaadproductie en verkoop'. Doordat er meer ontwikkelingen plaatsvonden en meer kennis werd vergaard, was de informatieve Ui-Ui een mooi platform om alle informatie rondom de ui te delen.

In het blad werd niet alleen over rassen gesproken, maar ook over allerlei andere weetjes op uiengebied. Van historisch besef tot de aanpak van ziektes, antispruit en onkruidbestrijding tot de opbrengst- en vroegheidsgegevens van de eigen proefvelden.

Met het inluiden van de 'eighties' kreeg Ui-Ui na 6 edities een andere naam en layout. Het blad, of eigenlijk de krant, zag er daarmee ineens een stuk professioneler uit en verscheen nu ook in kleur als de 'uienkrant'. Dat de krant meer professionaliteit uitstraalde, was ook aan de artikelen af te lezen. De gehele sector werd er meer bij betrokken.

Er kwamen telers en verwerkers aan het woord en er werden artikelen gewijd aan organisaties als SNUiF (Stichting Nederlandse Uien Federatie), NIVUI (Nederlands Instituut voor de afzetbevordering van Uien) en

IBVL (Instituut voor Bewaring en Verwerking van Landbouwprodukten). Tot 1990 werd de uienkrant een aantal jaargangen lang uitgegeven. Daarna volgde ineens een lange periode van stilte.

Tot 2004. Bij De Groot en Slot was de afdeling communicatie opgestart die de productie van het blad weer oppakte. En zo verscheen in 2004 de eerste en vernieuwde versie van het blad dat nu nog steeds elk jaar in grote oplage uitkomt: het Uien magazine. De hernieuwde uitgave vroeg ook om een andere layout. In samenwerking met een ontwerpstudio werd een nieuw design gemaakt en werd de krant een magazine. Nog steeds met hetzelfde doel: uienminnend Nederland op de hoogte brengen van alles wat er speelt binnen de sector, maar ook daarbuiten. Vanaf 2024 heeft het Uien magazine weer een nieuwe lay-out.

'Een krant over de ui: in die tijd een noviteit'

De complete uitgave van het magazine is geheel in handen van De Groot en Slot. De onderwerpen worden in samenspraak met de afdeling verkoop bedacht. Onze accountmanagers zijn immers de mannen en vrouwen 'in het veld', die ogen en oren openhouden voor alles wat er in de sector gebeurt. De ervaringen en expertises van onze collega's en velen uit de uiensector vormen altijd weer de basis van interessante of leuke artikelen.

Na het samenstellen van de Nederlandse versie van het magazine vertaalt onze partner in Allium, Bejo, vervolgens een groot deel van de artikelen, waarmee ook nog een Duits en Frans magazine wordt samengesteld en uitgegeven. Ieder jaar valt het magazine rond de kerst bij zo'n 4.500 adressen in Nederland en België op de mat. Na verschijning van de papieren versie van het magazine is deze ook digitaal via de website te bekijken.

- www.instagram.com/degrootenslot
- www.facebook.com/degrootenslot
- www.x.com/degrootenslot

De Groot en Slot B.V.

Postadres

Postbus 28
1720 AA Broek op Langedijk
Nederland

Bezoekadres

Westelijke Randweg 1
1721 CH Broek op Langedijk
Nederland

T +31 (0)226 33 12 00
E info@degrootenslot.nl
www.degrootenslot.nl

**De Groot
en Slot**